

**ArcheoPro Archeologisch rapport
Nr. 23111**

**Ossenwaard 5-7, Cothen
Gemeente Wijk bij Duurstede
Inventariserend Veldonderzoek (IVO-0);
Bureauonderzoek en verkennend booronderzoek**

Richard Exaltus
Joep Orbons

December 2023

ArcheoPro

ArcheoPro Archeologisch rapport Nr. 23111

Ossenwaard 5-7, Cothen Gemeente Wijk bij Duurstede Inventariserend Veldonderzoek (IVO-0); Bureauonderzoek en verkennend booronderzoek

Colofon	
Opdrachtgever	Only BIM, Zinzendorflaan 1, 3703 CE Zeist
Projectcode	23-077
Bestandsnaam	ArcheoPro Rapport Ossenwaard 5-7, Cothen 2023 12 20
Versie	20-12-2023
Status	Def
Archis melding (zaaknummer)	5470362100
Bevoegd gezag	Gemeente Wijk bij Duurstede
Opslagplaats documentatie	Provincie Utrecht
ISSN	1569-7363
Auteur(s)	Richard Exaltus (actorregistratie 92909010) Joep Orbons (actorregistratie 55660015)
Projectleider	Richard Exaltus (actorregistratie 92909010)
Projectmedewerkers	Richard Exaltus (actorregistratie 92909010) Joep Orbons (actorregistratie 55660015)
Onderaannemers	Niet van toepassing
Autorisatie	Drs R.P. A. Paulussen, senior KNA archeoloog
Uitgegeven door ArcheoPro © Copyright 2023 ArcheoPro, Eijsden	
ArcheoPro Sint Jozefstraat 45 NL 6245 LL Eijsden Nederland	Tel : 0(0 31) 43 3672586 www.archeopro.nl
Kamer van Koophandel Limburg: 14117581 e-mail: info@archeopro.nl	

Inhoudsopgave

SAMENVATTING	4
1. INLEIDING	5
1.1 ALGEMEEN	5
1.2 LOCATIEGEGEVENS (LS02)	5
1.3 AARD VAN DE INGREEP (LS01)	5
1.4 ONDERZOEK (LS01)	5
1.5 DOEL- EN VRAAGSTELLING	6
2. BUREAUONDERZOEK	11
2.1 METHODE EN BRONNEN	11
2.2 GEO(MORFO)LOGIE, AARDKUNDE EN BODEM (LS04)	13
2.3 ARCHEOLOGIE (LS01/LS04)	20
2.4 HISTORIE (LS03)	25
2.5 GESPECIFICEERD ARCHEOLOGISCH VERWACHTINGSMODEL (LS05)	28
2.6 ONDERZOEKSSTRATEGIE (LS05)	29
3. VELDONDERZOEK	30
3.1 VERRICHTE WERKZAAMHEDEN (VS03)	30
3.2 RESULTATEN BOORONDERZOEK (VS03)	31
4. CONCLUSIES EN AANBEVELINGEN (VS07)	34
4.1. SELECTIEADVIES	35
5. LITERATUUR EN BRONNEN	36
6. BIJLAGES	38
BIJLAGE 1: VERKLARENDE WOORDENLIJST	38
BIJLAGE 2: ARCHEOLOGISCHE TIJDSCHAAL	38
BIJLAGE 3: OVERZICHT VONDSTLOCATIES	39
BIJLAGE 4: OVERZICHT ARCHEOLOGISCHE MONUMENTEN	44
BIJLAGE 5: OVERZICHT ARCHEOLOGISCHE ONDERZOEKSMELDINGEN	44
BIJLAGE 6: BOORBESCHRIJVING	50

Samenvatting

Op 17 november 2023 is door ArcheoPro een Inventariserend Veldonderzoek Overig (IVO-O) uitgevoerd op een terrein aan de Ossenwaard 5-7 te Cothen in de gemeente Wijk bij Duurstede.

Het plangebied ligt in een zone waarin de stroomgordels van de Kromme Rijn, Werkhoven en Houten elkaar oversnijden. Voor het plangebied geldt een hoge archeologische verwachting voor archeologische resten uit het neolithicum tot en met de vroege middeleeuwen. Voor resten uit de late middeleeuwen tot en met de nieuwe tijd geldt op basis van het ontbreken van bebouwing op historische kaarten binnen of nabij het plangebied, een lage verwachting. Het plangebied is tot in de tweede helft van de twintigste eeuw in gebruik geweest als boomgaard en is sindsdien grotendeels bebouwd met bedrijfsgebouwen en voor het overige deel in gebruik genomen als opslagterrein.

In verband met een geplande bodemsanering is het noordelijke deel van het plangebied al onderzocht door middel van proefsleuvenonderzoek. Op basis van de resultaten hiervan is dit deel van het plangebied al vrijgegeven voor de voorgenomen ontwikkelingen. De bodem is hier niet alleen vervuild maar waarschijnlijk ook grotendeels verstoord ten gevolge van de bouw- en sloopactiviteiten die hier hebben plaatsgevonden.

Om het gespecificeerd archeologisch verwachtingsmodel te toetsen zijn binnen het plangebied twaalf boringen gezet. Op basis van de resultaten van het booronderzoek kunnen de onderzoeksvragen als volgt beantwoord worden:

-Hoe is de bodem opgebouwd binnen het plangebied?

Het overgrote deel van het plangebied bestaat uit een naar het zuiden toe dikker wordend pakket komklei dat direct op matig grof beddingzand ligt. Dit komkleigebied lijkt te worden doorsneden door een smalle band van oeverafzettingen van sterk zandige klei die van het noordwesten naar het zuidoosten over de zuidelijke helft van het plangebied loopt.

-In welke mate is de bodem verstoord?

Op drie van de twaalf boorpunten is nog de oorspronkelijke bouwvoor aangetroffen van ongeveer dertig centimeter dikte. Op de overige negen boorpunten is deze verloren gegaan en bestaat de toplaag daarentegen uit een pakket opgebracht zand. De dikte hiervan loopt uiteen van dertig centimeter tot bijna een meter. Gemiddeld bedraagt de dikte van de al dan niet opgebrachte toplaag, zestig centimeter.

-Kunnen binnen het plangebied nog behoudenswaardige archeologische resten aanwezig zijn? Zo ja, in welke zones en op welke diepten is dit het geval?

Het ontbreken van vuile lagen, vegetatie-horizonten en archeologische indicatoren in de boringen, maakt de kans klein dat binnen het plangebied resten van bewoning aanwezig zijn. Deze hoeven in elk geval niet verwacht te worden in de op het overgrote deel van het plangebied aangetroffen komklei. Evenmin hoeven deze verwacht te worden in het beddingzand dat onderin de boringen is aangetroffen. Het milieu waarin dit is afgezet was ongeschikt voor bewoning. De enige voor bewoning in het verre verleden geschikte zone binnen het plangebied lijkt te worden gevormd door de smalle zone met oeverafzettingen die het zuidelijke deel van het plangebied van het noordwesten naar het zuidoosten doorsnijdt. Ook hier zijn echter geen vuile lagen of archeologische indicatoren aangetroffen die op de aanwezigheid van resten van bewoning zouden kunnen wijzen.

Gezien het bovenstaande geven de resultaten van het onderzoek geen aanleiding tot het adviseren van archeologisch vervolgonderzoek.

1. Inleiding

1.1 Algemeen

Opdrachtgever	Only BIM, Zinzendorflaan 1, 3703 CE Zeist
Datum uitvoering bureaustudie	November 2023
Datum uitvoering veldwerk	17 november 2023
Archis onderzoeksmelding	5470362100
Onderzoekskader	Bestemmingsplanwijzing
Bevoegd gezag	Gemeente Wijk bij Duurstede
Bewaarplaats vondsten	Provincie Utrecht
Bewaarplaats documentatie	Provincie Utrecht

1.2 Locatiegegevens (LS02)

Provincie	Utrecht
Gemeente	Wijk bij Duurstede
Plaats	Cothen
Toponiem	Ossenwaard 5-7, Cothen
Globale ligging	Aan de westrand van Cothen
Hoekcoördinaten plangebied (bounding box)	148928 / 445268 148928 / 445411 149048 / 445411 149048 / 445268
Oppervlakte plangebied	0.75 Hectare
Eigendom	Particulier
Grondgebruik	Opslagterrein; deels bebouwd
Hoogteligging	Ca. 4,30 meter +NAP
Bepaling locaties	GPS Garmin, meetlinten

1.3 Aard van de ingreep (LS01)

Aard ingreep	Herinrichting van het opslagterrein
Wijze fundering	Nog niet bekend
Onderkeldering	Nog niet bekend
Diepte bodemverstoring	Nog niet bekend
Verwachte wijziging grondwaterstand	Nog niet bekend
Toekomstige ligging boven- en ondergrondse infrastructuur	Nog niet bekend
Toekomstige ligging verharding	Nog niet bekend

1.4 Onderzoek (LS01)

Op 17 november 2023 is door ArcheoPro een Inventariserend Veldonderzoek Overig (IVO-O) uitgevoerd op een terrein aan de Ossenwaard 5-7 1 te Cothen in de gemeente Wijk bij Duurstede.

De aanleiding tot het onderzoek vormt de voorgenomen herinrichting van het opslagterrein. Specifieke details van de ingrepen waren op het moment van onderzoek nog niet beschikbaar. Hiertoe benodigde graafwerkzaamheden kunnen tot aantasting van eventueel in de bodem aanwezige archeologische waarden leiden. Volgens de gemeentelijke beleidskaart ligt het plangebied in een zone met een hoge archeologische verwachting. Volgens het vigerend bestemmingsplan geldt hier dan ook een archeologische dubbelbestemming en dient archeologisch onderzoek te worden uitgevoerd voorafgaande aan bodemingrepen die meer dan vijfhonderd vierkante meter beslaan en die dieper reiken dan vijftig centimeter.

Het archeologisch onderzoek betrof een Inventariserend Veldonderzoek Overig (IVO-O) met bureaustudie.

1.5 Doel- en vraagstelling

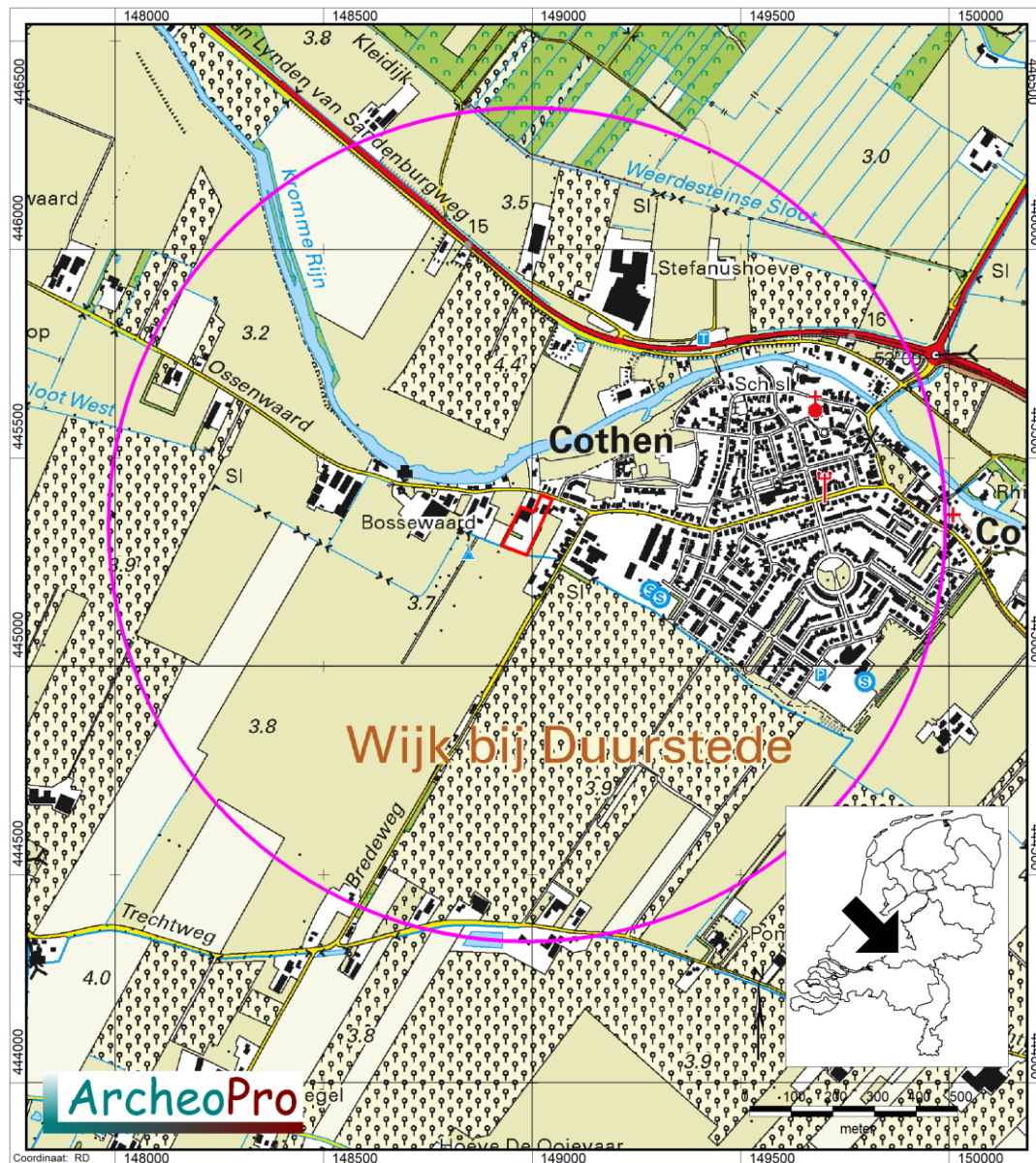

Bureauonderzoek heeft tot doel om op basis van beschikbare informatie te komen tot een gespecificeerd archeologisch verwachtingsmodel op basis waarvan de volgende vragen beantwoord kunnen worden:

- Hoe is de bodem opgebouwd binnen het plangebied?
- In welke mate is de bodem verstoord?
- Kunnen binnen het plangebied nog behoudenswaardige archeologische resten aanwezig zijn? Zo ja, in welke zones en op welke diepten is dit het geval?
- Welke vorm van vervolgonderzoek is geschikt om eventueel aanwezige resten nader te onderzoeken?

ArcheoPro voert haar onderzoeken uit conform de hiervoor vastgelegde normen en richtlijnen (KNA 4.1 en SIKB BRL 4000) en is in het bezit van de daarvoor vereiste BRL 4000 certificaten 4002 en 4003.

Het onderzoek is uitgevoerd door drs. R.P. Exaltus (senior KNA-archeoloog), en drs. ing. P.J. Orbons (senior KNA-archeoloog/senior vakspecialist).

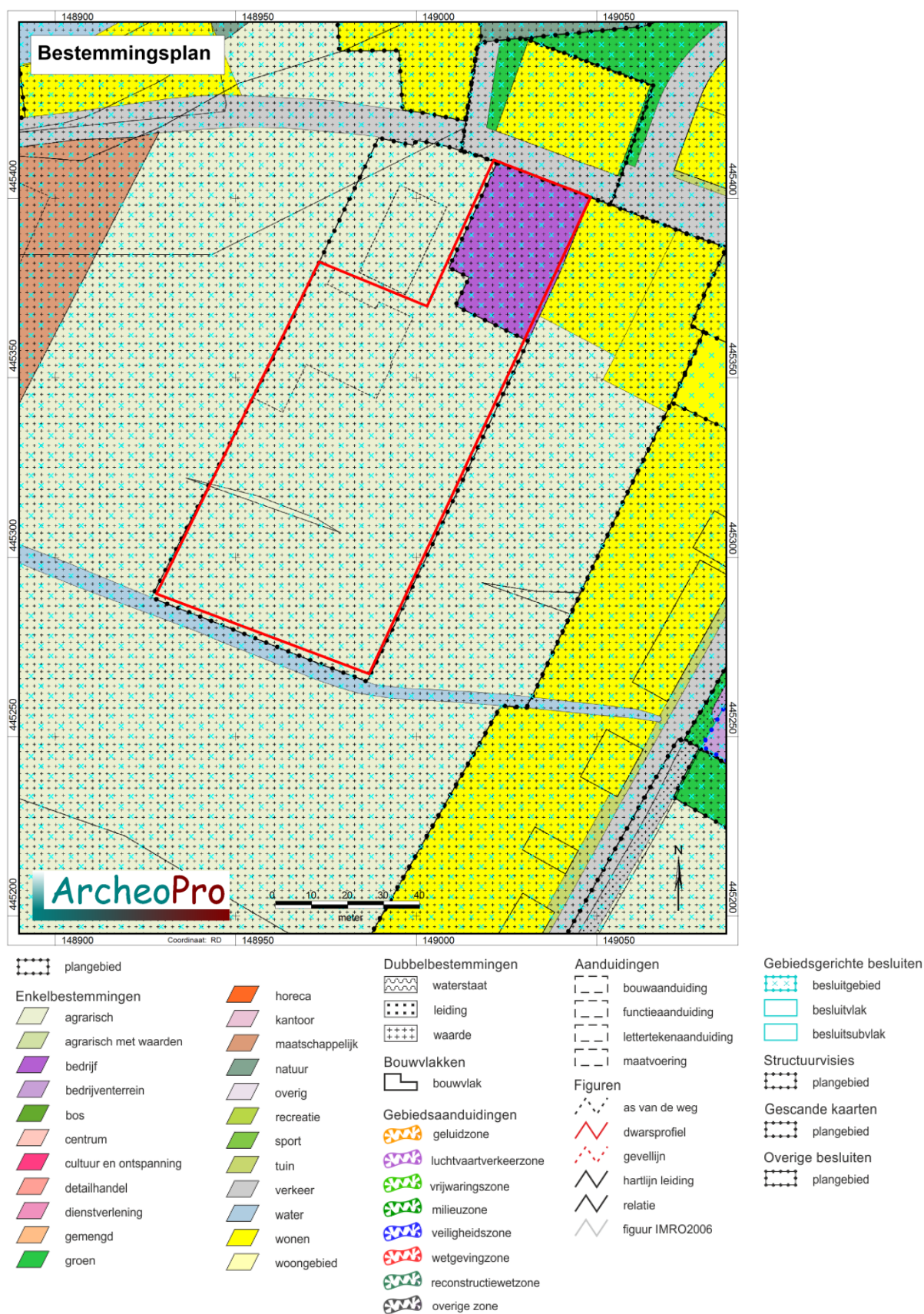

Figuur 1: De ligging van het plangebied (rood omlijnd) op de topografische kaart.¹ De cirkel geeft de buitengrens van het onderzoeksgebied aan.

¹ Bron: Kadaster Topografische Dienst, Emmen 2008.

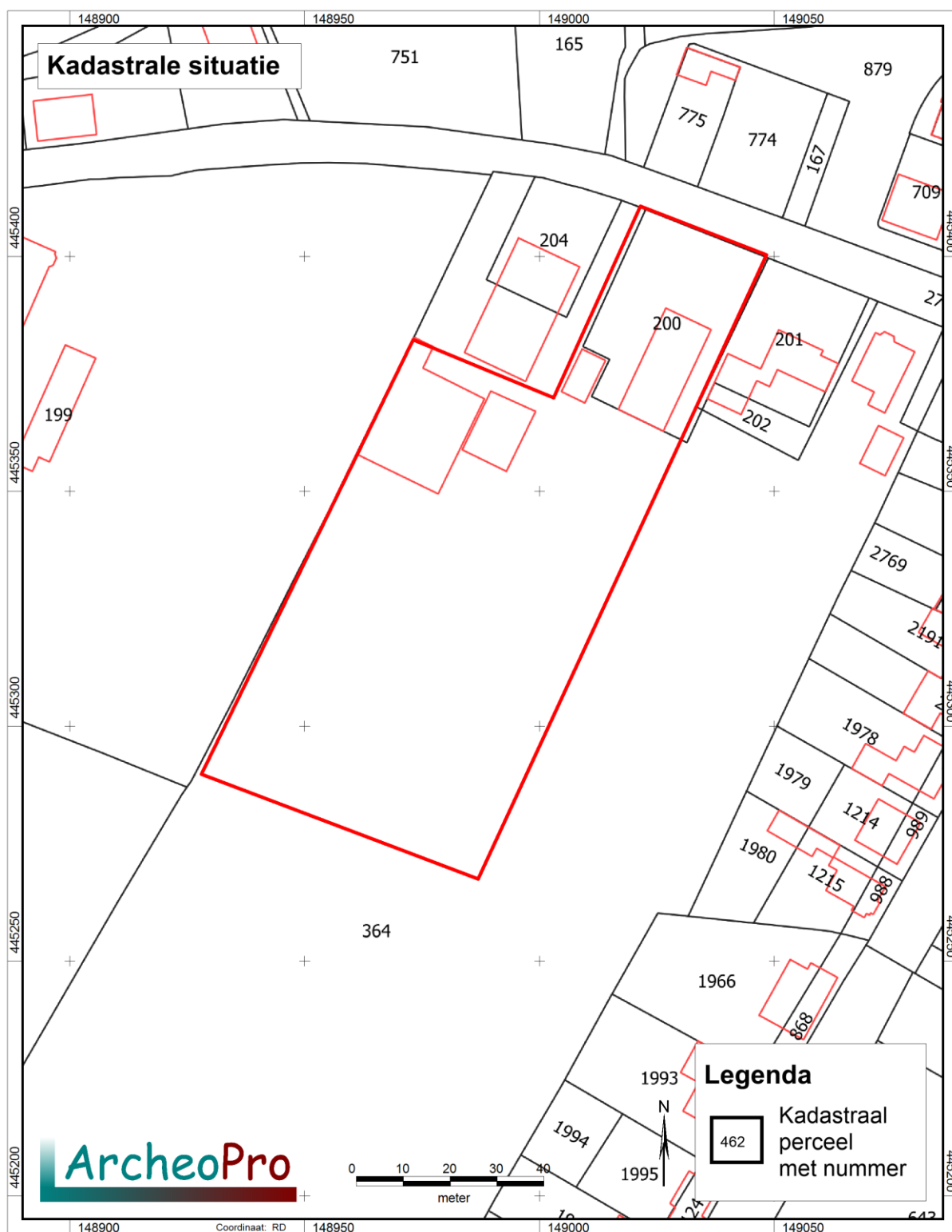

Figuur 2: De binnen het plangebied voorgenomen herinrichting

Figuur 3: Het plangebied op de bestemmingsplankaart²

² Bron: www.ruimtelijkeplannen.nl

Figuur 4: Het plangebied op de kadasterkaart³

³ Bron: www.kadaster.nl

2. Bureauonderzoek

2.1 Methode en bronnen

Het bureauonderzoek wordt uitgevoerd conform de KNA 4.1, protocol 4002. Tijdens het bureauonderzoek wordt door de bestudering van de beschikbare bronnen, kennis vergaard omtrent de bodem en geologie van het onderzoeksgebied en de in en rondom het plangebied aanwezige bekende en te verwachten archeologische waarden. Op basis hiervan wordt op het schaalniveau van het plangebied een locatie specifiek verwachtingsmodel geformuleerd. Dit model kan gedetailleerder zijn dan de verwachtingsmodellen (trekansen) zoals deze op de gemeentelijke verwachtingskaarten worden gepresenteerd. Eventueel worden ook lokale deskundigen geraadpleegd. Aan de hand van de resultaten van het bureauonderzoek kan de beste aanpak voor het veldonderzoek worden bepaald. Het veldonderzoek heeft tot doel het verwachtingsmodel te toetsen c.q. nader te detailleren.

Het bureauonderzoek kent de volgende onderdelen:

- Afbakenen plan- en onderzoeksgebied en vaststellen consequenties van mogelijk toekomstig gebruik;
- Aanmelden onderzoek bij Archis;
- Beschrijven huidig gebruik;
- Beschrijven historische situatie en mogelijke verstoringen;
- Beschrijven mogelijke aanwezigheid bouwhistorische waarden in de ondergrond;
- Beschrijven bekende archeologische en aardwetenschappelijke waarden;
- Opstellen gespecificeerde verwachting;
- Opstellen rapport bureauonderzoek.

Hierbij zijn de volgende bronnen geraadpleegd:

- Actueel Hoogtebestand Nederland (AHN)
- Archeologische MonumentenKaart (AMK)
- ARChEologisch Informatie Systeem (ARCHIS)
- Atlas van topografische kaarten Nederland 1955-1965, 1:50.000
- Bodemkaart van Nederland 1:50.000
- Gemeente Wijk bij Duurstede, Archeologische beleidskaart
- Geomorfologische kaart van Nederland 1:50.000
- Geologische kaart 1:50.000
- Grote historische atlas van Nederland 1:50.000 1838-1857 (Deel West)
- Grote historische topografische atlas van Nederland, provincie Utrecht 1:25.000 1894-1926
- Indicatieve Kaart Archeologische Waarden (IKAW)
- Kadastrale minuutplan met aanwijzende tafels, 1830
- Provincie Utrecht, tastbare tijd, Cultuurhistorische atlas van de provincie Utrecht

Bovenstaande bronnen zijn gebruikt omdat deze relevante informatie bevatten over de historische en/of archeologische en/of aardkundige achtergrond van het plangebied. De informatie uit deze bronnen wordt gebruikt voor het opstellen van de gespecificeerde verwachting. Niet opgenomen bronnen hebben geen relevante informatie opgeleverd en zijn verder niet beschreven.

De kaart Archeologie in Nederland is een combinatie van de Archeologische Monumentenkaart (AMK) en de Indicatieve Kaart Archeologische Waarden (IKAW). Hierop zijn bekende behoudenswaardige archeologische terreinen verzameld, gecombineerd met de trefkans (hoog, middelhoog, laag) op archeologische resten. Sinds 2014 wordt de AMK niet meer bijgehouden door de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed (RCE). De huidige AMK kan dan ook beschouwd worden als een statisch bestand.

Figuur 5: Luchtfoto uit 2021 met daarop rood omlijnd het plangebied⁴

---

⁴ Bron: <http://www.pdok.nl>

2.2 Geo(morfo)logie, aardkunde en bodem (LS04)

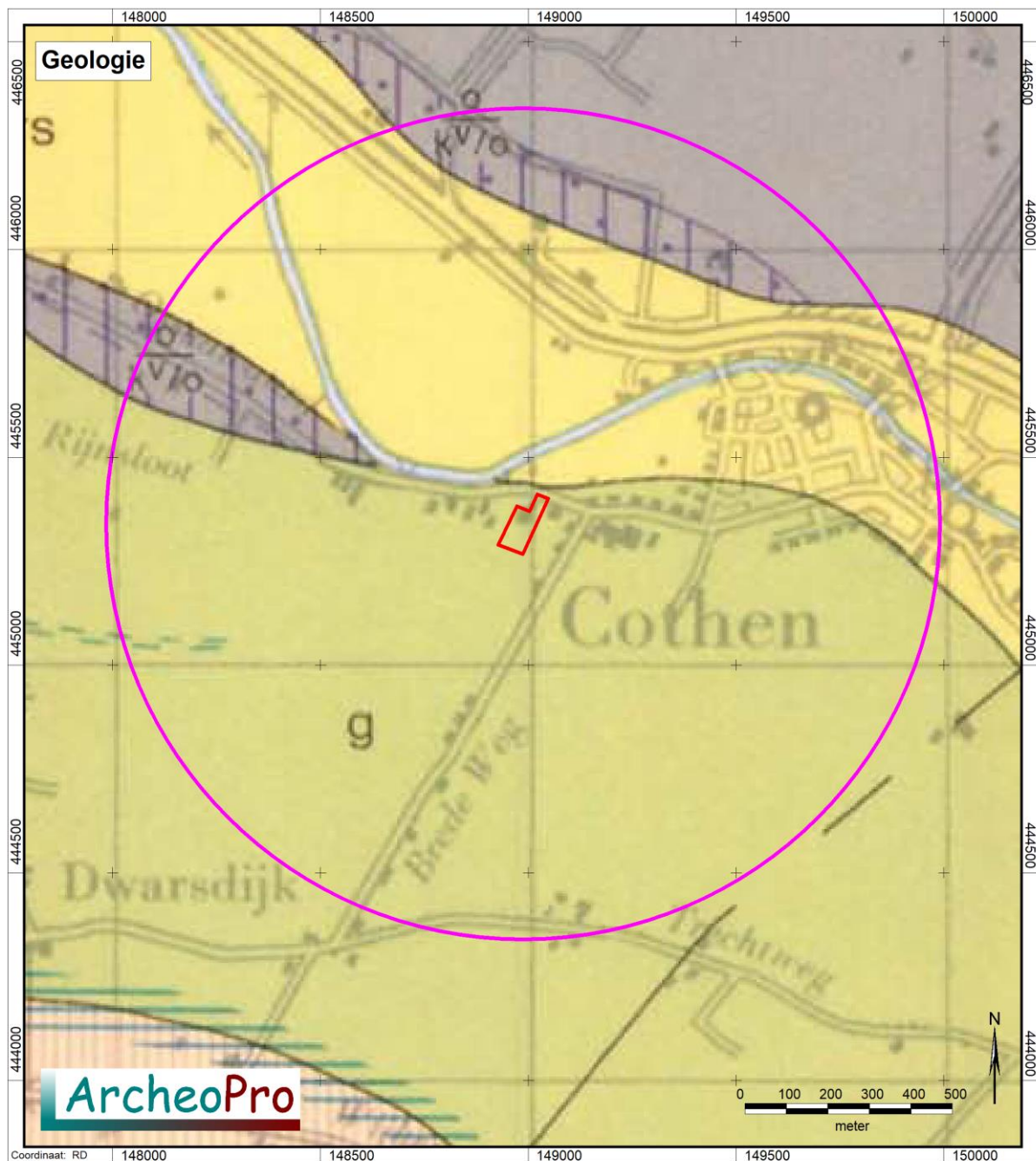

Tijdens de op één na laatste van deze ijstijden, het Saalien, werd Nederland bedekt door ijslagen van honderden meters dikte. Deze ijsmassa's schoven als gletsjers over het land en stuwden hierbij materiaal voor zich uit. Hierdoor zijn stuwwallen ontstaan zoals de Utrechtse heuvelrug ten noordoosten van het onderzoeksgebied. Het gebied ten zuiden hiervan is na het Saalien en tijdens de laatste ijstijd, het Weichselien, gedeeltelijk opgevuld met door de Oer-Rijn afgezette zanden. De rivier had een brede stroomgordel, die werd gekenmerkt door een grillig patroon van zich splitsende en weer samenkomende geulen (vlechtend rivierpatroon). Ongeveer 10.000 jaar geleden liep de laatste ijstijd ten einde en begon het Holoceen. Vanaf circa 4000 v. Chr. Ontstonden langs de kust langwerpige strandwallen. Onder invloed van de zeespiegelstijging steeg hier achter ook de grondwaterspiegel. De hierdoor veroorzaakte vernatting maakte de ontwikkeling van veen mogelijk. In eerste instantie ontstond eutroof (voedselrijk) riet- en broekveen. Naarmate het veenpakket dikker werd en de veenvormende planten niet meer bij het grondwater konden, ontstond oligotroof (voedselarme) veenmosveen (De Mulder et al. 2003; Berendsen 2004). Het veen dat op deze manier is ontstaan, vormt het Hollandveen laagpakket binnen de Formatie van Nieuwkoop en bedekt grote delen van west- en Midden-Nederland. Dit veengebied wordt doorsneden door diverse rivieren waaronder de Kromme Rijn. Het plangebied ligt ongeveer tweehonderd meter ten zuiden van de huidige loop hiervan en ligt volgens de geologische kaart in een zone met geulafzettingen die meestal zijn afgedekt met een dunne laag geuldekafzettingen (De groene legenda-eenheid op figuur 6). De oudste stroomgordel in het onderzoeksgebied wordt gevormd door de Werkhovense stroomgordel (nummer 181 op figuur 7) die functioneerde tussen 4000 en 1500 jaar v.Chr. Archeologische vondsten hierop dateren uit het neolithicum tot en met de nieuwe tijd. Deze stroomgordel wordt oversneden door de Houtense stroomgordel (nummer 74 op figuur 7), die functioneerde tussen 1200 en 800 v.Chr.). Buiten de stroomruggen liggen de komgronden waarin zware kalkloze (kom)klei is afgezet. In perioden waarin het riviersysteem minder actief was, en de kom minder vaak overstroomde, trad veenvorming op of ontwikkelde zich een vegetatielaag. In het Kromme Rijngebied zijn in de kommen geen veenlagen binnen anderhalve meter -mv. aangetroffen, maar komen wel regelmatig vegetatie-horizonten (begroeiingshorizonten) voor. De geomorfologische kaart laat zien dat het noordelijke deel van het plangebied op een rivierkom en oeverwalachtige vlakte ligt (legenda-eenheid 2M48 op figuur 8), terwijl het zuidelijke deel op een vrij vlakke stroomrug of stroomgordel ligt (legenda-eenheid 3B44 op figuur 8). Op de uitsnede uit het Actueel Hoogtebestand Nederland (AHN; figuur 9) is het verschil in hoogteligging tussen deze twee geomorfologische eenheden nog goed zichtbaar op het terrein direct ten westen van het plangebied. Tevens is hierop te zien dat het maaiveld binnen het plangebied rond vier meter boven NAP ligt en dat deze sterk vertroebeld wordt door de inrichting van het gebied. De originele maaiveldhoogte zal veel meer gecorrespondeerd hebben met die op het terrein direct ten westen van het plangebied en derhalve van noord naar zuid hebben afgelopen van ongeveer 3,8 tot 3,0 meter +NAP.

Volgens het DINO-loket ligt ruim honderd meter ten noordoosten van het plangebied boorpunt B39A1567. Hier is klei aangetroffen tot 1,8 meter beneden het maaiveld met vanaf deze diepte zand van de midden-categorie en vanaf 3,1 meter zand van de grove categorie.

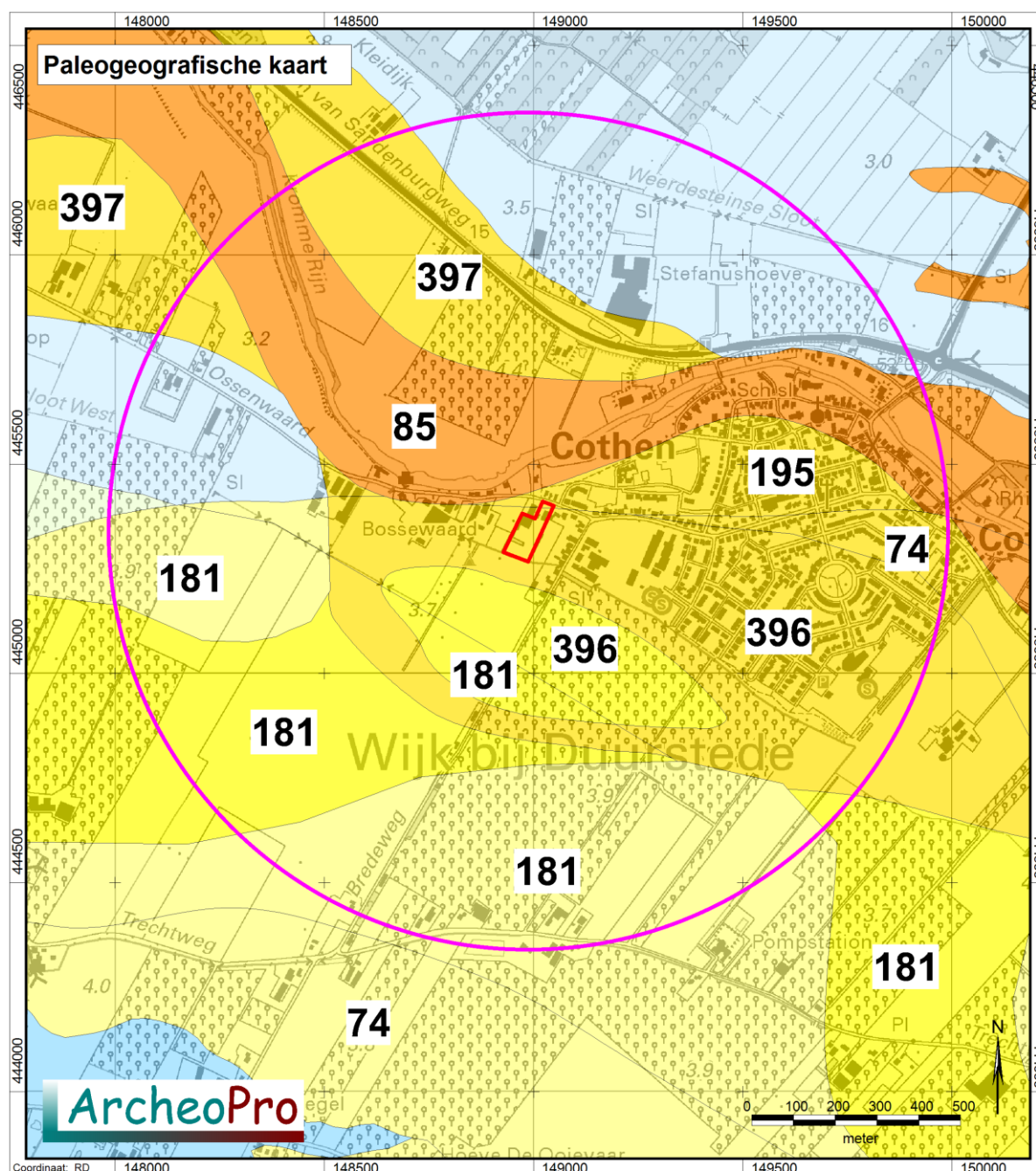
Volgens de bodemkaart (figuur 10) zijn binnen het plangebied kalkloze poldervaaggronden gevormd in zware klei (legenda-eenheid Rn47C op figuur 10). Deze gronden worden gekenmerkt door beginnende bodemvorming die vooral bestaat uit ondiepe oxidatie en ontkalking. De grondwatertrap bedraagt VII op het meest noordelijke deel van het plangebied (zie figuur 11). Dit betekent dat het gedurende het gehele jaar goed ontwaterde

bodems betreft. Op het overgrote deel van het plangebied bedraagt de grondwatertrap echter V en is de bodem met name in de winter, slecht ontwaterd.

Figuur 6: Uitsnede uit de geologische kaart.⁵ Het plangebied is rood omlijnd en de cirkel geeft de buitengrens van het onderzoeksgebied weer.

⁵ Bron: Stichting voor Bodemkartering, Geologische kaart van Nederland 1:50.000. Wageningen, 1968

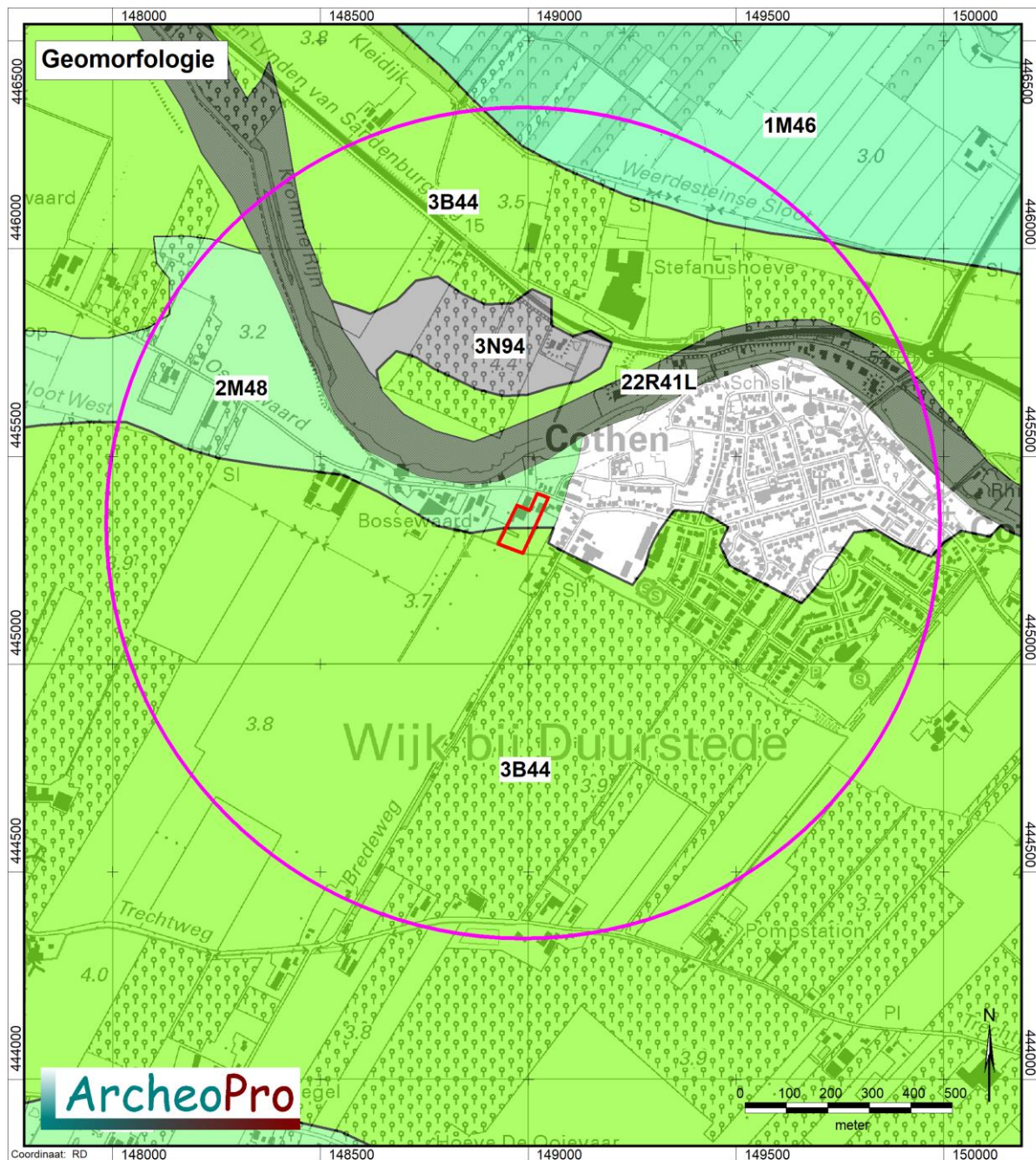

Legenda

	Huidig		100 - 500		5800 vC - 5100 vC		8900 vC - 8200 vC
	1850 - 2000		500 vC - 100		6300 vC - 5800 vC		10600 vC - 8900 vC
	1500 - 1850		1200 vC - 500 vC		6900 vC - 6300 vC		11700 vC - 10600 vC
	1200 - 1500		1800 vC - 1200 vC		7400 vC - 6900 vC		12400 vC - 11700 vC
	900 - 1200		4500 vC - 1800 vC		7800 vC - 7400 vC		13900 vC - 12400 vC
	500 - 900		5100 vC - 4500 vC		8200 vC - 7800 vC		17000 vC - 13900 vC
							Pleistoceen

Figuur 7: Uitsnede uit de paleogeografische kaart.⁶ Het plangebied is rood omlijnd en de cirkel geeft de buitengrens van het onderzoeksgebied weer.

⁶ Bron: P Vernieuwd digitaal basistand basisbestand paleogeografie van de Rijn-Maas Delta. K.M. Cohen, E. Stourhamer. 2012

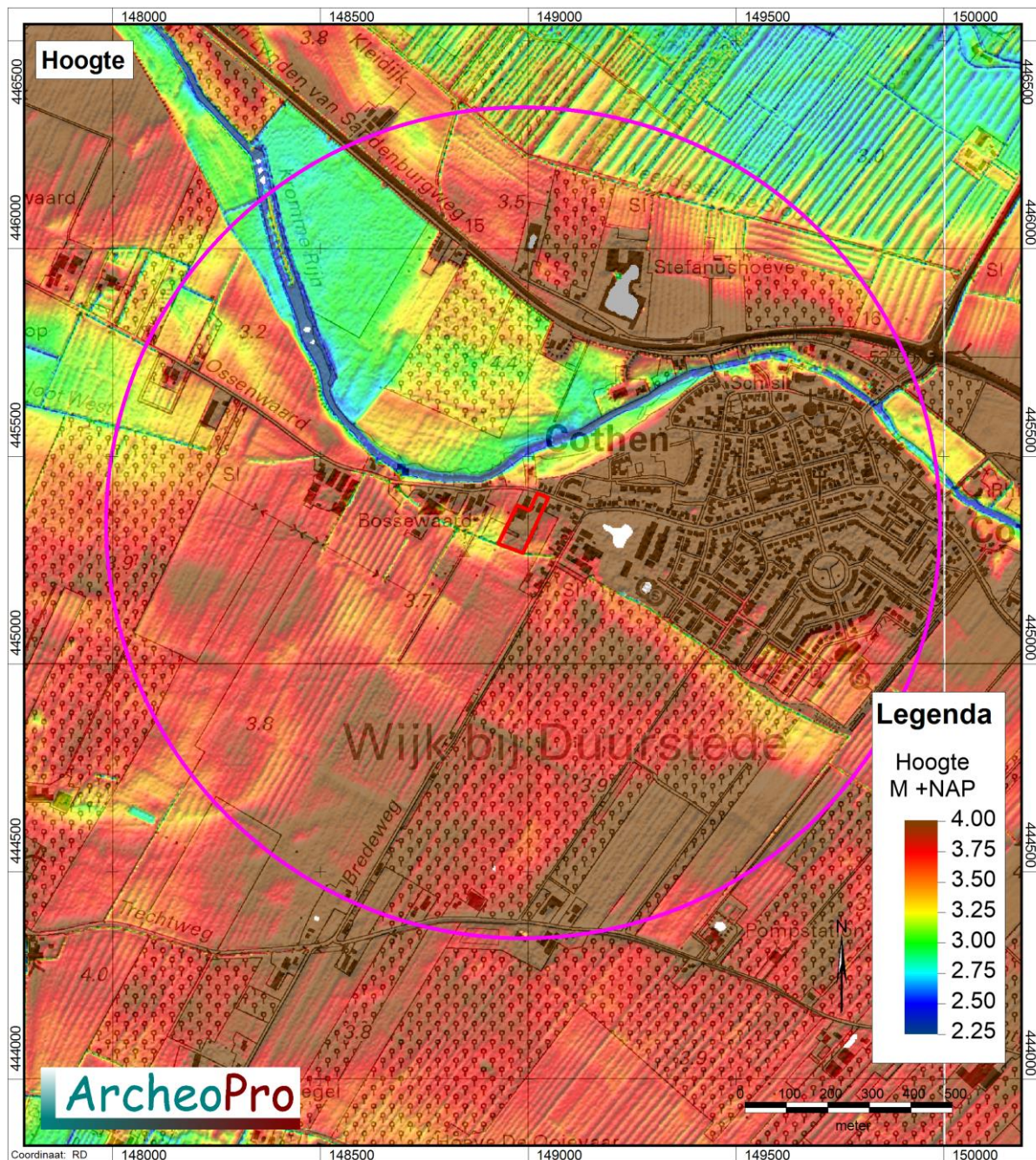

Legenda

- 3B44 Stroomrug of stroomgordel, vrij vlak
- 1M46 Rivierkomvlakte, vlak
- 2M48 Rivierkom- en oeverwalachtige vlakte, vlak
- 3N94 Laagte ontstaan door afgraving, vrij vlak
- 22R41L Rivierdalbodem, langgerekte ondiepe dalvormige laagte, laaggelegen

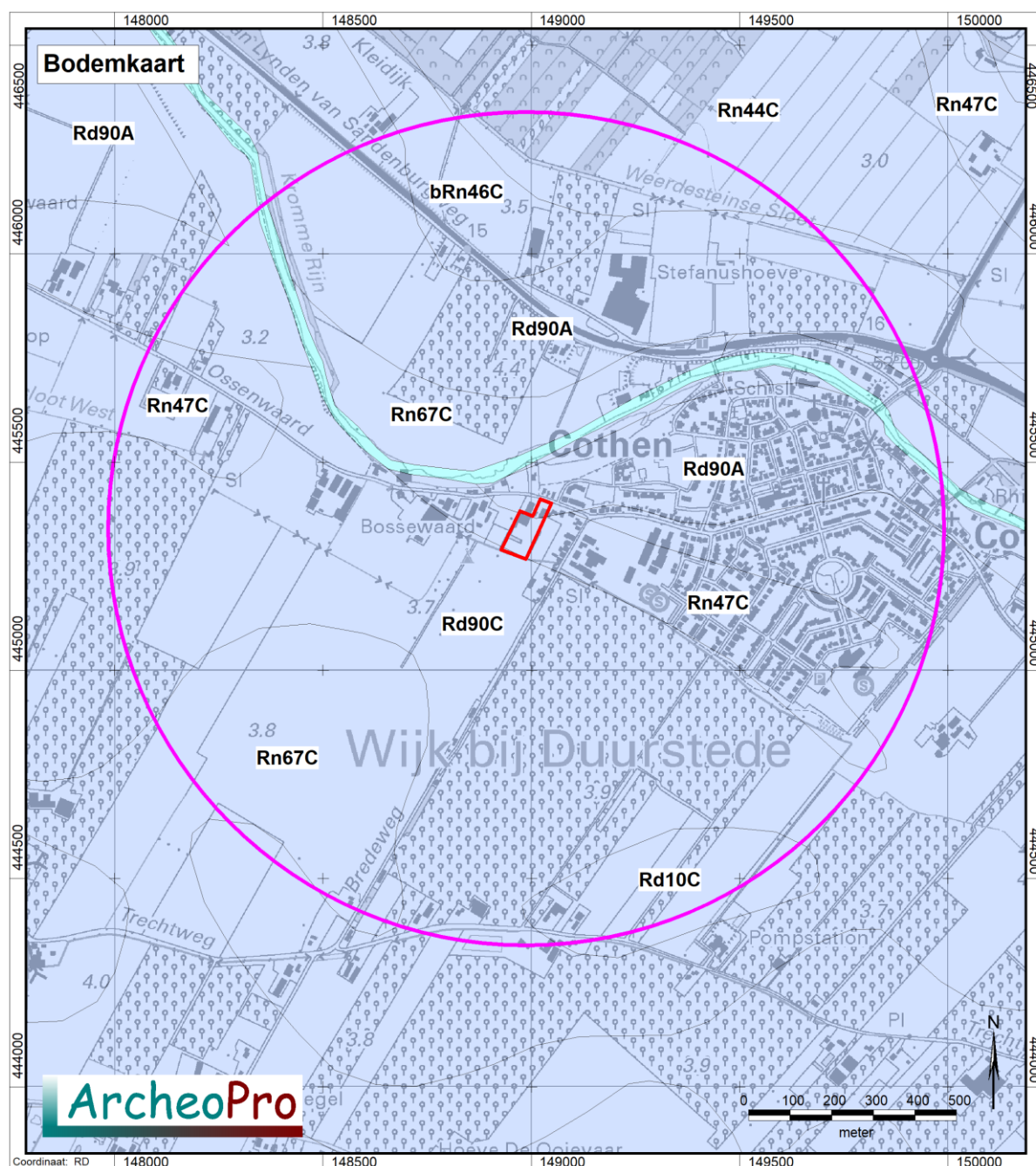
Figuur 8: Uitsnede uit de geomorfologische kaart.⁷ Het plangebied is rood omlijnd en de cirkel geeft de buitengrens van het onderzoeksgebied weer.

⁷ Bron: Universiteit Wageningen, 2017

Figuur 9: Uitsnede uit het Actueel Hoogtebestand Nederland. ⁸ Het plangebied is rood omlijnd en de cirkel geeft de buitengrens van het onderzoeksgebied weer.

⁸ Bron: Rijkswaterstaat, Servicedesk Data, AHN (Actueel Hoogtebestand Nederland), Delft

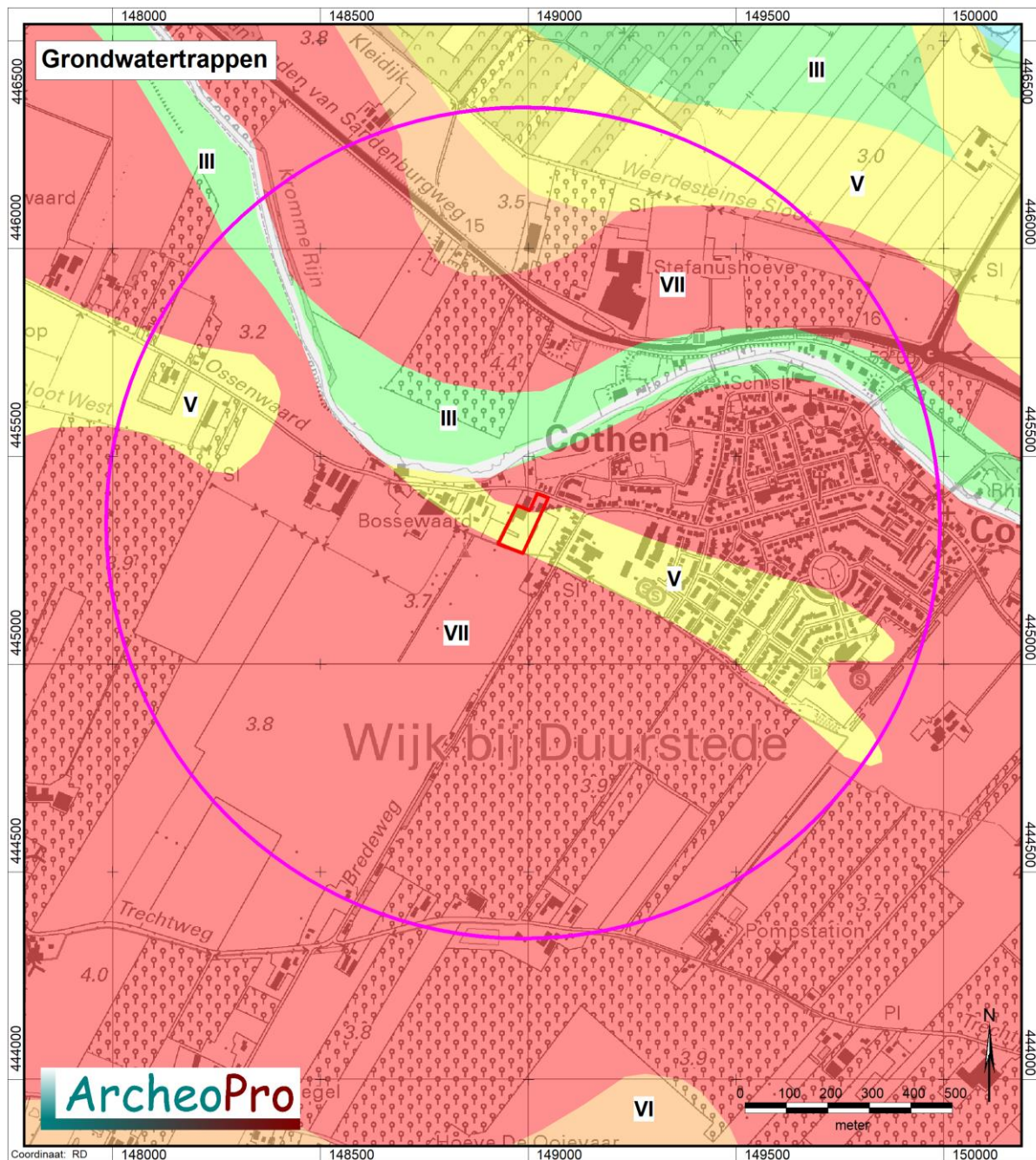

Legenda bodemkaart

Vlak- en duinvaaggronden	Vaaggronden	Fluviatieve afzettingen, pre laat-pleistoceen
Laar- veldpodzolgronden	Kleigronden	Kleefarde of vuursteeneluvium
Moerige eer- en podzolgronden	Ondiepe kleigronden, potklei	Mariene afzettingen, pre-pleistoceen
Vlak- en duinvaaggronden, gooreerdgronder	Vaaggronden	Oude bewoningsplaatsen
Enkeerd/tuineerd gronden	Gors-, slijkvaaggronden	Bebouwing, dijken en bovenlandstrook, opgehoogd of afgegraven
Brikgronden	Poldervaaggronden	Water, moeras
Leem-/woudeerdgronden/vaaggronden	Vlakvaaggronden	
	Veen, petgaten, kreekbeddingen, beekdalgronden, duin- en kweldergronden, stuifzand	

Figuur 10: Uitsnede uit de bodemkaart met daarin rood omlijnd het plangebied met daaromheen de cirkel die de buitengrens van het onderzoeksgebied aangeeft. Voor uitleg van de codes, zie hoofdstuk 2.2⁹

⁹ Bron: Universiteit Wageningen, 2017

Legenda:

Grondwater Winter Zomer				Grondwater Winter Zomer				Grondwater Winter Zomer			
	I	---	<50		IV	>40	80-120		VII	>80	>120
	II	---	50-80		V	<40	>120		VIII	>120	>200
	III	<40	80-120		VI	40-80	>120		X	---	---

Figuur 11: Uitsnede uit de grondwatertrappenkaart met daarin rood omlijnd het plangebied met daaromheen de cirkel die de buitengrens van het onderzoeksgebied aangeeft¹⁰

¹⁰ Bron: Universiteit Wageningen, 2017

2.3 Archeologie (LS01/LS04)

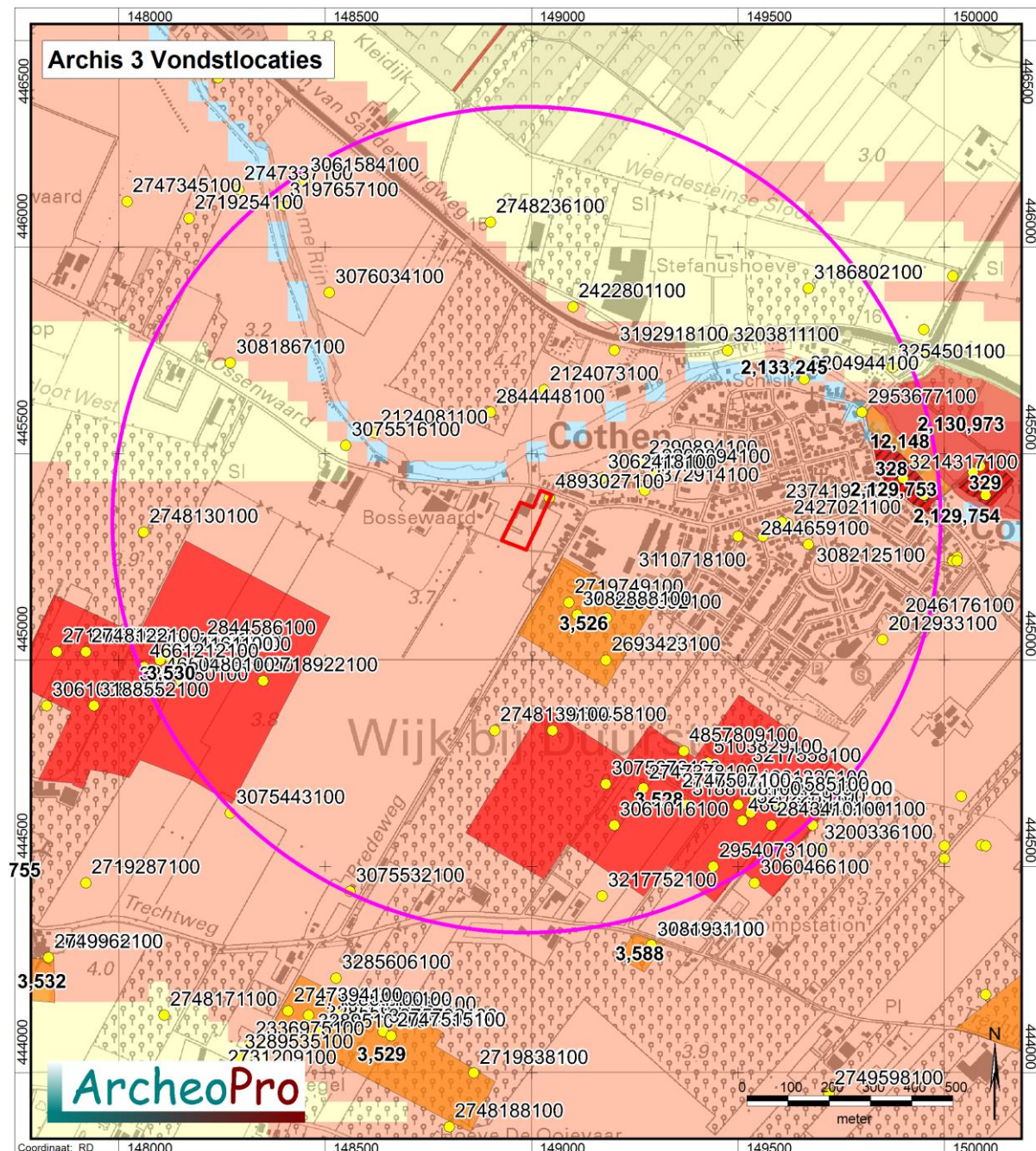

De oudst bekende nederzettingen in dit deel van het rivierengebied dateren uit het laat-neolithicum en zijn met name aangetroffen op rivierduinen en stroomruggen. De hooggelegen delen van stroomruggen die niet onder water liepen tijdens overstromingen, waren veelal geschikt voor bewoning en akkerbouw. Tijdens de Romeinse tijd vormde de Rijn de noordgrens van het Romeinse Rijk (de limes). Deze liep ten noorden van het plangebied langs de toenmalige loop van de Kromme Rijn en bestond uit wachttorens die met een weg met elkaar verbonden waren. Op enige afstand van elkaar lagen forten zoals Vechten ten westen van het plangebied en Levefanum ten oosten van het plangebied. Na de Romeinse tijd nam door de bevolkingsdichtheid in het rivierengebied af. In de Vroege-Middeleeuwen nam het aantal nederzettingen weer flink toe en ontstond bij de splitsing van de Lek en de Kromme Rijn op de locatie van het voormalige Romeins fort de handels- en havenplaats Dorestad die tot in de negende eeuw een belangrijke schakel in de langeafstandshandel in het Noord- en Oostzeegebied vormde. Vroegmiddeleeuwse nederzettingen worden vooral aangetroffen op de hoger gelegen stroomruggen. Rond 1200 na Chr. Werd begonnen met de aanleg van dijken langs de rivieren om de gevolgen van overstromingen te beperken en om deze zoveel mogelijk tegen te gaan. De sedimentatie van de Kromme Rijn duurde tot aan de afdamming van deze rivier in 1122 bij Wijk bij Duurstede.

Volgens het Archeologisch informaties systeem van de rijksoverheid (Archis) ligt binnen het plangebied één bekende archeologische vindplaats. Het betreft zaaknummer 4893027100 binnen het noordelijke deel van het plangebied. Hier heeft RAAP op 16 september 2020 een archeologisch proefsleuvenonderzoek uitgevoerd in het kader van het project sanering verontreiniging Ossenwaard. Tijdens dit onderzoek zijn net buiten het zwaar verontreinigde terrein twee kleine proefsleuven aangelegd met een totale oppervlakte van veertig vierkante meter. Hierin zijn twee opgevulde sloten en drie opgevulde kuilen aangetroffen. Deze dateren vermoedelijk uit de middeleeuwen of de nieuwe tijd. Deze resten zijn niet behoudenswaardig geacht. Aan de hand van de profielen in de proefsleuven kan de bodemopbouw als volgt worden beschreven: De oudste fase betreft de actieve fase van één van de aanwezige stroomgordels, waarin de bedding daarvan aanwezig was ter plaatse van het plangebied. Vervolgens werden hierop, waarschijnlijk vanuit de Kromme Rijn en mogelijk erosief, oeverafzettingen afgezet. Deze fase sluit af met een stilstandfase in de sedimentatie waarin op de lagere delen een vegetatie-horizont is gevormd en op de hogere delen een akkerlaag. Mogelijk dateert deze fase uit de (late) middeleeuwen. Vervolgens zijn weer oeverafzettingen gevormd. Ook hierna vond een stilstandsfase plaats waarin een akkerlaag ontstond. Deze dateert waarschijnlijk uit de nieuwe tijd. De laatste fase betreft het subrecente gebruik van het plangebied die wordt vertegenwoordigd door een relatief dik pakket verstoorde lagen.

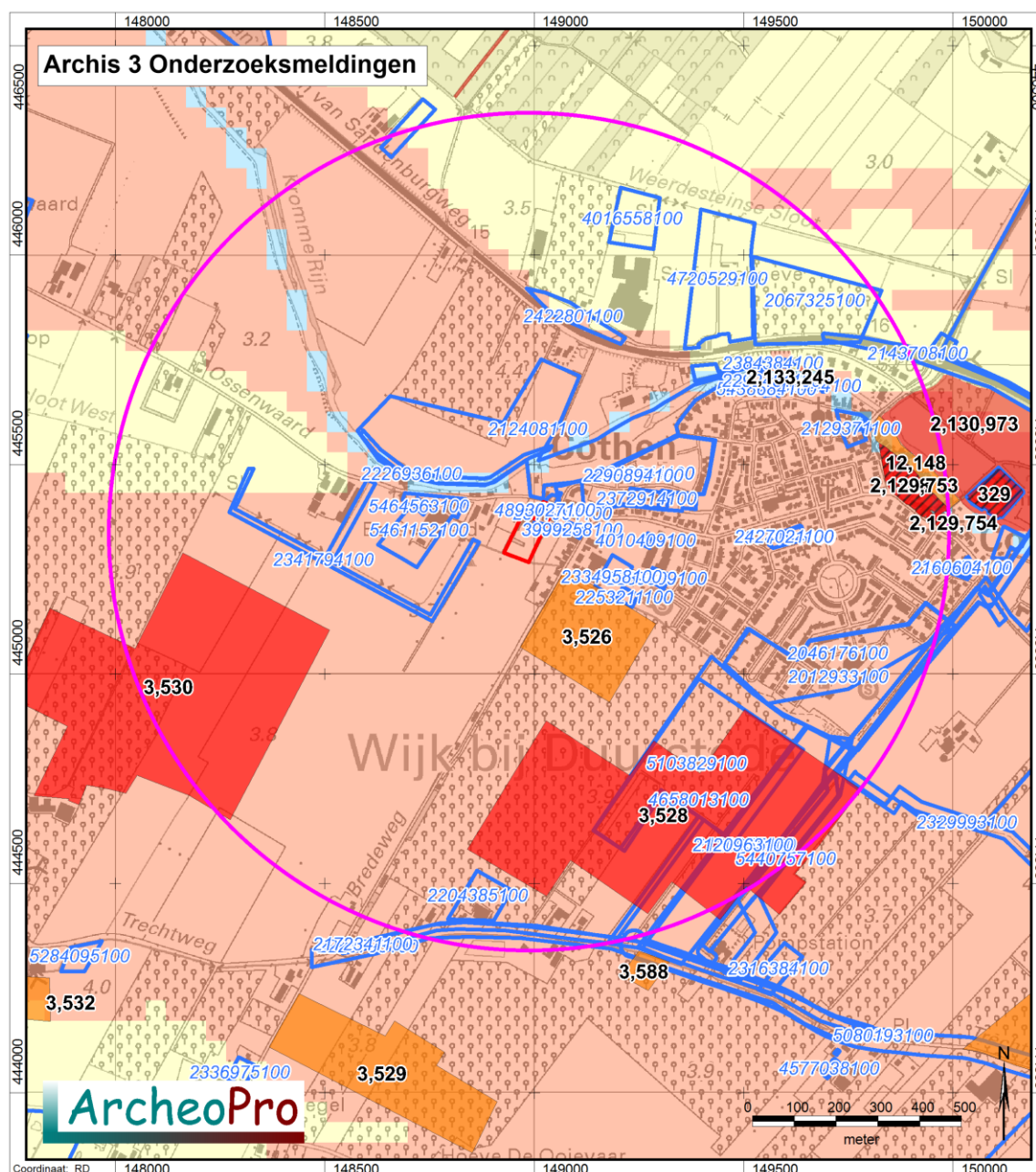
Binnen het onderzoeksgebied als geheel, liggen talrijke bekende archeologische vindplaatsen. Deze zijn opgesomd in Bijlage 3. Voor een groot deel liggen deze binnen de (voormalige) AMK-terreinen 328, 3526, 3528, 3530 en 12148. De terreinen 328 en 12148 betreffen de oude dorpskern van Cothen op negenhonderd meter ten oosten van het plangebied. Terrein 3526 ligt ruim honderd meter ten zuidoosten van het plangebied op de Houtense stroomrug en betreft resten van bewoning uit de ijzertijd Romeinse tijd en middeleeuwen. De terreinen 3528 en 3550 liggen respectievelijk enkele honderden meters zuidelijker op de Houtense stroomrug en tegen de zuidwestgrens van het onderzoeksgebied en betreffen beide eveneens resten van bewoning uit de ijzertijd, de Romeinse tijd en de middeleeuwen. Hieronder worden de zaaknummers die buiten deze voormalige AMK-terreinen liggen maar binnen een halve kilometer afstand van het plangebied, nader

besproken: Zaaknummer 2124073100 ligt driehonderd meter ten noorden van het plangebied en betreft de (oppervlakte)vondst van vijf aardewerkscherven uit de late middeleeuwen. Zaaknummer 2124081100 ligt vierhonderd meter ten noordwesten van het plangebied en betreft de (oppervlakte)vondst van aardewerkscherven uit de Romeinse tijd tot de vroege middeleeuwen. Zaaknummer 2290894100 ligt driehonderd meter ten oosten van het plangebied. Hier zijn tijdens een in 2012 door Becker en van de Graaf uitgevoerd proefsleuvenonderzoek twaalf kuilen met daarin aardewerkscherven uit de nieuwe tijd gevonden. Hier vrijwel naast ligt zaaknummer 2372914100. Hier heeft de Grontmij in 2012 de resten van een graanschuur/spieker uit de late middeleeuwen opgegraven. Zaaknummer 2844448100 ligt tweehonderd meter ten noorden van het plangebied en betreft de vondst van een ijzeren lanspunt uit de vroege middeleeuwen die mogelijk afkomstig is uit een grafveld uit deze periode. Zaaknummer 3061113100 ligt tweehonderd meter ten noordoosten van het plangebied en betreft de vondst van een zandstenen vijzel uit de late middeleeuwen. Zaaknummer 3075516100 ligt bijna een halve kilometer ten westen van het plangebied en betreft de vondst van aardewerkscherven uit de Romeinse tijd. Bijna een halve kilometer ten noordoosten van het plangebied ligt zaaknummer 3192918100. Hier zijn aardwerkscherven uit de periode ijzertijd tot vroege middeleeuwen gevonden.

Figuur 12: Kaart met Archis vondstlocaties.¹¹ Het plangebied is rood omlijnd en de cirkel geeft de buitengrens van het onderzoeksgebied weer.

¹¹ Bron: Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed, ARCHIS III (Archeologisch Informatie Systeem), <http://archis.cultureelerfgoed.nl>

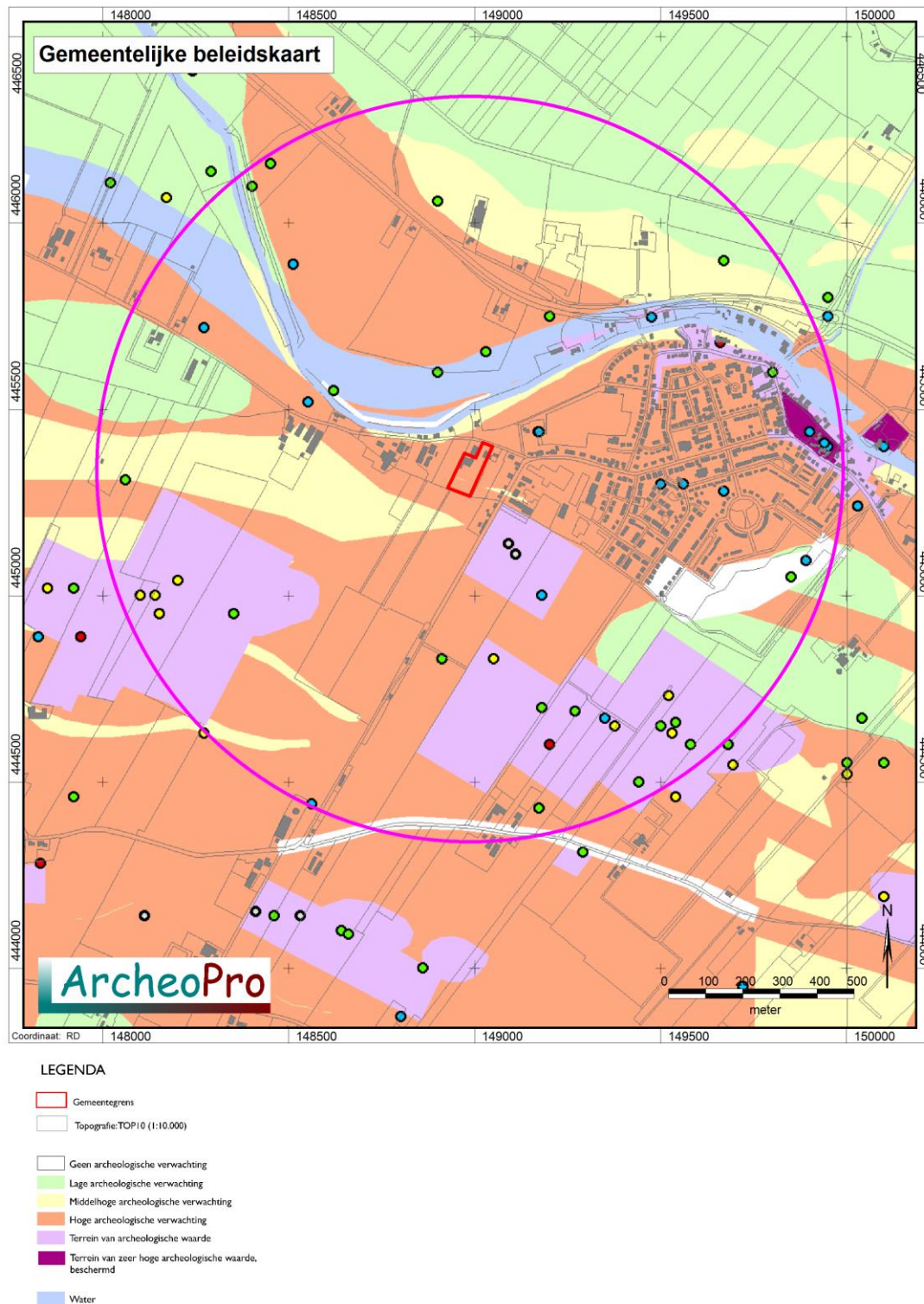

Legenda

 Archeologisch monument	 Plangebied
 Onderzoeksmelding met nummer	 Onderzoeksgebied
IKAW 3.0	 Provinciale aandachtsgebieden
 Lage verwachting	 Beschermd stads en dorpsgezicht
 Middelhoge verwachting	
 Hoge verwachting	

Figuur 13: Kaart met Archisonderzoeksmeldingen. ¹² Het plangebied is rood omlijnd en de cirkel geeft de buitengrens van het onderzoeksgebied weer.

¹² Bron: Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed, ARCHIS III (Archeologisch Informatie Systeem), <http://archis.cultureelerfgoed.nl>

Figuur 14: Uitsnede uit de gemeentelijke beleidskaart.¹³ Het plangebied is rood omlijnd en de cirkel geeft de buitengrens van het onderzoeksgebied weer.

¹³ Bron: Gemeente Wijk bij Duurstede

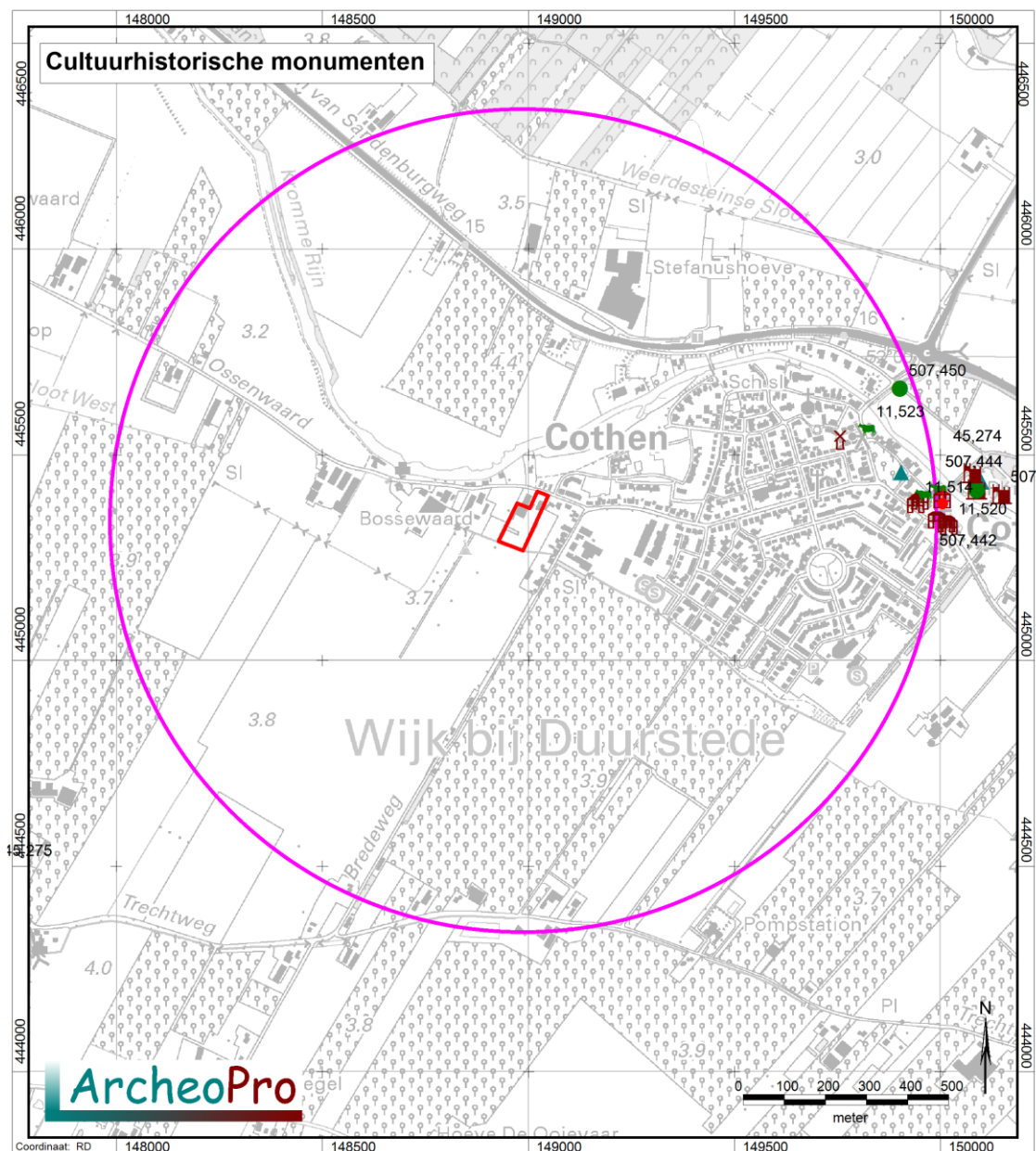
2.4 Historie (LS03)

Volgens Tastbare Tijd, de cultuurhistorische atlas van de provincie Utrecht, vormde het gebied al voor het jaar 1000 een in cultuur gebrachte stroomrug. Op de uitsnede uit de kadasterkaart uit omstreeks 1832 (zie figuur 15) ligt het plangebied nog op een akker en op relatief grote afstand van historische bebouwing. Dit komt overeen met de in Figuur 17 afgebeelde topografische kaart uit 1845. In deze zelfde figuur is te zien dat het plangebied in 1883 inmiddels beplant was met (fruit)bomen en dat het noordelijke deel van het plangebied was bebouwd. Deze bebouwing is op de kaart uit 1958 alweer verdwenen en lijkt te zijn vervangen door bebouwing direct ten noordwesten van het plangebied waarvan een deel van één gebouw tot binnen het plangebied reikte. In de tweede helft van de twintigste eeuw is het noordelijke deel van het plangebied bebouwd met bedrijfsgebouwen en is het overige deel bedekt met stelconplaten en in gebruik genomen als opslagterrein. Volgens de Indicatieve Kaart Militair Erfgoed (IKME; www.ikme.nl) liggen in of nabij het plangebied geen voormalige militaire objecten. Het plangebied ligt op ruime afstand ten oosten van de Nieuwe Hollandse waterlinie. Ook volgens de Militaire Landschapskaart (<https://www.landschapinnederland.nl/militaire-landschapskaart>) en de site *Traces of war* (www.tracesofwar.nl) zijn geen resten uit de Tweede Wereldoorlog in of nabij het plangebied aanwezig.

Figuur 15: Uitsnede uit de kadastrale kaart uit 1832¹⁴

¹⁴ Bron: Kadaster Topografische Dienst, Emmen 2008

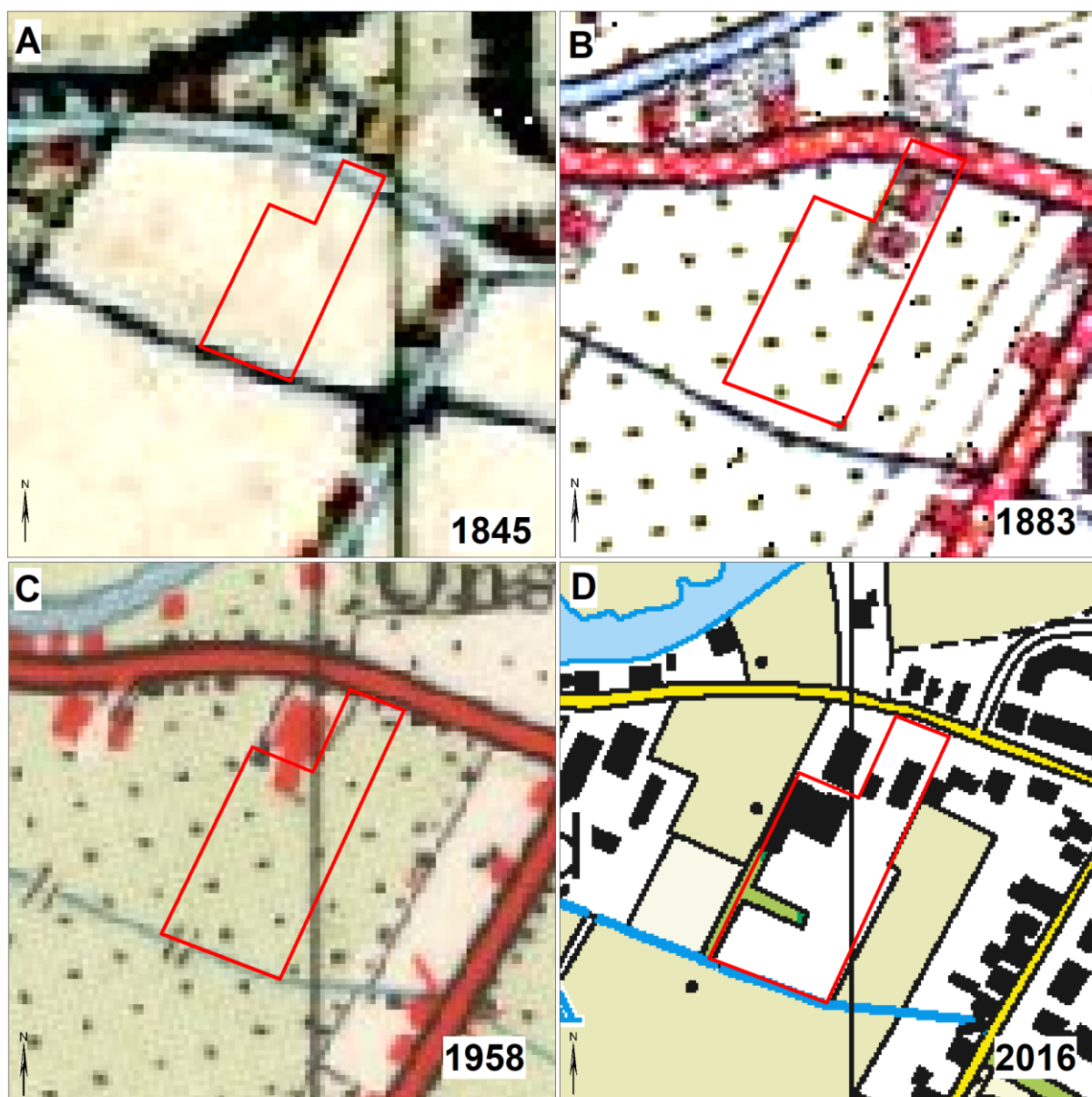

Type rijksmonument

▲ Archeologie	🏰 Bouwkunst; kasteel, buitenplaats	🏠 Bouwkunst; overig
▲ Bouwkunst	⛪ Bouwkunst; kerkelijk gebouw	🌳 Bouwkunst; tuin, park, landgoed
🌿 Bouwkunst; boerderij (-deel)	★ Bouwkunst; militair object	🛣️ Bouwkunst; weg-/waterwerk
🏠 Bouwkunst; gebouw, overig	🏭 Bouwkunst; molen	🏠 Bouwkunst; woonhuis
⛶ Bouwkunst; graf, begraafplaats	🏭 Bouwkunst; nijverheid, industrie	

Figuur 16: Uitsnede uit de kaart cultuurhistorische monumenten.¹⁵ Het plangebied is rood omlijnd.

¹⁵ Bron: Monumentenregister Rijksdienst Cultureel Erfgoed, Amersfoort 2018

Figuur 17: Uitsneden uit de topografische kaarten uit achtereenvolgens: 1845, 1883, 1958 en 2016. ¹⁶ Het plangebied is telkens rood omlijnd.

¹⁶ Bron: Kadaster Topografische Dienst

2.5 Gespecificeerd archeologisch verwachtingsmodel (LS05)

Specifieke ligging (locatie)

Het plangebied ligt in een zone waarin de stroomgordels van de Kromme Rijn, Werkhoven en Houten elkaar oversnijden. Archeologische vondsten hierop dateren uit het laat neolithicum tot en met de nieuwe tijd. Het plangebied is tot in de tweede helft van de twintigste eeuw in gebruik geweest als boomgaard en is sindsdien grotendeels bebouwd met bedrijfsgebouwen en voor het overige deel in gebruik genomen als opslagterrein.

Verwachte perioden (datering)

Op basis van de vormingsgeschiedenis van de stroomgordels waarop het plangebied ligt en op basis van bekende gegevens omtrent archeologische waarden in het gebied moet worden geconcludeerd dat voor het plangebied een hoge archeologische verwachting geldt voor archeologische resten uit het neolithicum tot en met de vroege middeleeuwen. Voor resten uit de late middeleeuwen tot en met de nieuwe tijd geldt op basis van het ontbreken van bebouwing op historische kaarten tot in de tweede helft van de negentiende eeuw binnen of nabij het plangebied, een lage verwachting.

Complextypen

Binnen het plangebied kunnen resten van bewoning en begraving uit het neolithicum tot en met de vroege middeleeuwen aanwezig zijn. Gezien de lage verwachting voor resten van bewoning uit de late middeleeuwen en de nieuwe tijd, zullen uit deze perioden zullen eerder sporen van akkerbouw, fruitteelt en percelering aanwezig zijn.

Uiterlijke kenmerken

Resten uit het neolithicum tot en met de vroege middeleeuwen zullen binnen het plangebied uit vondststrooiingen bestaan en/of uit opgevulde spoorvullingen onder de bouwvoor. Resten uit deze perioden kunnen eventueel uit vondstlagen bestaan die zijn afgedekt door latere klei-afzettingen. Dergelijke resten komen vaak voor in vondstlagen die worden gekenmerkt door een donkere kleur ten gevolge van de aanwezigheid van een grote hoeveelheid humus en talrijke minuscule deeltjes verkoolde plantenresten. Dergelijke lagen komen vaak voor in samenhang met vegetatie-horizonten die zijn gevormd in perioden met een lage opslibbingssnelheid.

Gaafheid en diepteligging

Door het gebruik als akker en het planten en rooien van (fruit)bomen zal in elk geval de bovenste dertig tot veertig centimeter van de bodem verstoord zijn. Bouw en sloopactiviteiten op het noordelijke deel van het plangebied kunnen tot aanzienlijke diepere bodemverstoring hebben geleid. Ook de hier uitgevoerde bodemsanering zal tot ingrijpende bodemverstoring hebben geleid. Archeologische sporen kunnen aanwezig zijn vanaf ongeveer dertig tot vijftig centimeter beneden het maaiveld. Losse vondsten kunnen eventueel tot aan het maaiveld voorkomen. Gezien de gegevens op het AHN lijkt het plangebied sinds de inrichting tot opslagterrein 0,2 tot 1,0 meter hoger te liggen dan van nature het geval lijkt te zijn geweest. Dit kan betekenen dat het archeologisch sporen niveau plaatselijk op ongeveer anderhalve meter beneden het maaiveld ligt.

2.6 Onderzoeksstrategie (LS05)

Tijdens het veldwerk moet allereerst worden vastgesteld hoe de bodem is opgebouwd, in hoeverre deze intact is en of hierin archeologische indicatoren aanwezig (kunnen) zijn.

Om de bodemopbouw zo exact mogelijk te kunnen bestuderen kan het beste gebruik gemaakt worden van een guts.

Gebruik makend van locaties waarop de bestrating is verwijderd, zijn binnen twaalf boorpunten verdeeld over een zo gelijkmatig mogelijk netwerk. Hierdoor is op het 0,75 hectare grote plangebied een boordichtheid bereikt van ruim vijftien boringen per hectare. Een dergelijke boordichtheid voldoet volgens de Leidraad inventariserend veldonderzoek; Deel: karterend booronderzoek (SIKB, 2012), ruimschoots als zoekoptie om door een archeologische laag gekenmerkte vindplaatsen van de grote variant vanaf de steentijd op te sporen (zoekoptie B3) en ook om huisplaatsen uit de periode bronstijd tot middeleeuwen op te sporen (zoekoptie D1). Tevens voldoet deze aanpak om de bodemopbouw binnen het plangebied vast te stellen en de mate van intactheid hiervan.

Op basis van booronderzoek is nooit te garanderen dat alle typen archeologische resten kunnen worden opgespoord. De kans op het aantreffen van grondsporen is bijvoorbeeld aanmerkelijk groter indien een proefsleuvenonderzoek wordt uitgevoerd. Een dergelijke aanpak zou echter in dit stadium van het onderzoek een te zwaar middel vormen.

Van alle boorpunten is de NAP-hoogte bepaald door middel van het AHN.

Figuur 18: Het plangebied nabij boorpunt 5, gezien in zuidelijke richting

3. Veldonderzoek

3.1 Verrichte werkzaamheden (VS03)

Positie boringen:	Regelmatige verdeling over het plangebied (figuur 23).
Gebruikt boormateriaal:	Guts met diameter van 3 cm
Totaal aantal boringen:	Twaalf
Boordichtheid:	Vijftien boringen per hectare
Geboorde diepte:	1,0 – 2,3m –Mv
Inmeten boorlocaties:	GPS, meetlint en waterpas
Boorbeschrijving:	Archeologische Standaard Boorbeschrijving (ASB 5.2)

Inspectie bodemontsluitingen en/of oppervlaktekartering: In verband met de begroeiing en verharding van het plangebied was geen oppervlaktekartering mogelijk. Evenmin waren bodemontsluitingen aanwezig die geïnspecteerd konden worden op de aanwezigheid van archeologische indicatoren.

Figuur 19: Het plangebied gezien nabij boorpunt 1 in oostelijke richting.

3.2 Resultaten booronderzoek (VS03)

De boringen zijn overwegend gezet in drie min of meer noord-zuid gerichte boorraaien van achtereenvolgens vier, vier en drie boringen. Boring 12 staat los hiervan in de noordoosthoek van het plangebied. De resultaten van het booronderzoek zijn opgesomd in Bijlage 1.

Tijdens het veldonderzoek is behalve op de boorpunten 4 en 8, bovenin alle boringen een pakket opgebracht zand onder de bestratingslaag aangetroffen. De dikte hiervan loopt uiteen van ruim dertig centimeter op de boorpunten 1 en 11 tot bijna een meter op boorpunt 6. Bovenin de boringen 4 en 8 is daarentegen een twintig tot dertig centimeter dikke toplaag aangetroffen die bestaat uit een rommelig pakket humusrijke, zandige klei. Op boorpunt 11 is een dergelijke bouwvoor onder het opgebrachte zand aangetroffen. Onder deze bouwvoor is op elk van deze boorpunten een dik pakket zwak zandige, klei aanwezig. Deze klei is zwak humeus en matig stevig. Het lijkt om een pakket komklei te gaan. De dikte hiervan bedraagt op de boorpunten 4 en 11 ongeveer een meter en op boorpunt 8 zelfs bijna anderhalve meter. Ook op de boorpunten 1, 3, 5, 6, 9, 10 en 12 is een dergelijk pakket komklei aangetroffen. Op de boorpunten 5 en 6 is de bovenste tien centimeter van de komklei, zwak venig (zie figuur 20).

Figuur 20: Foto van de zwak venige top van de komklei (rechts) zoals deze op de boorpunten 5 en 6 is aangetroffen met links daarvan het opgebrachte zand.

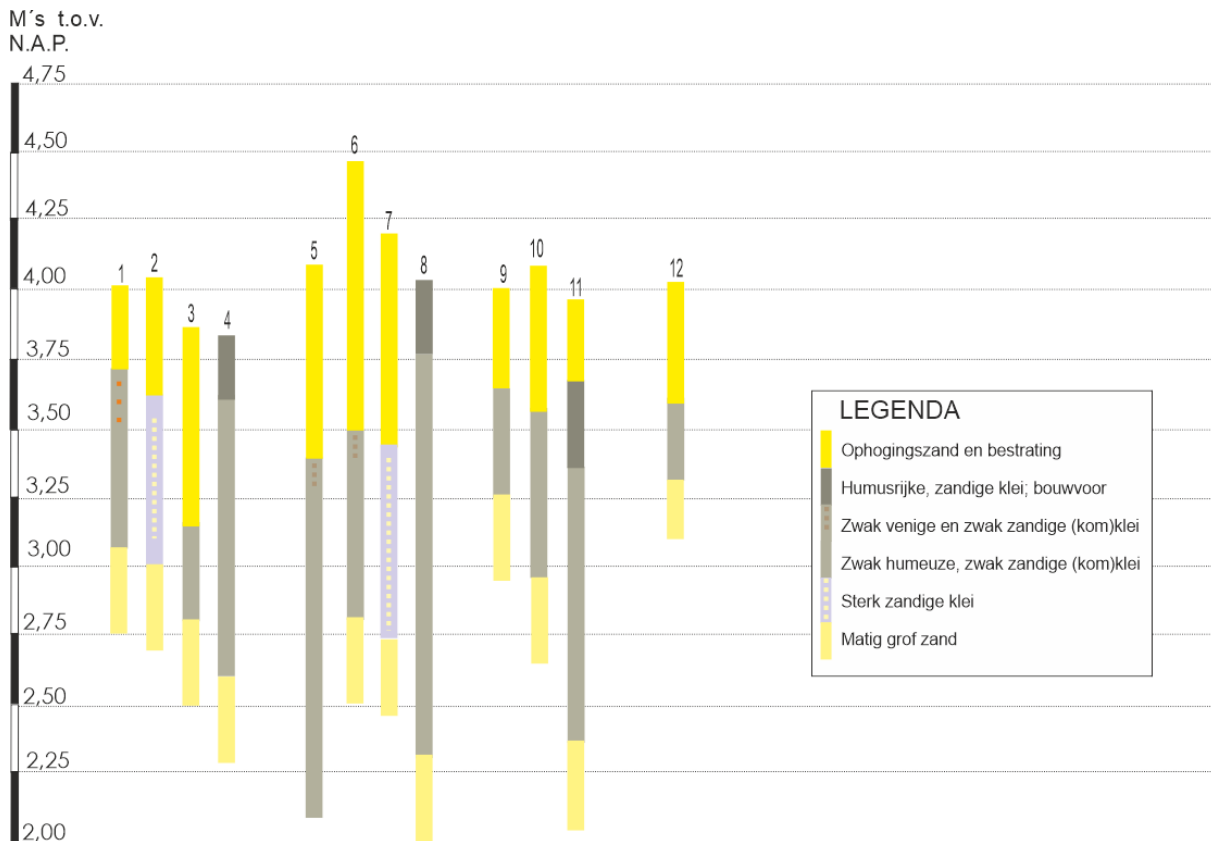
Op alle boorpunten waarop komklei is aangetroffen gaat deze naar beneden toe abrupt over in matig grof zand (zie figuur 21). De diepte tot waarop dit pakket komklei doorloopt neemt in zuidelijke richting toe van ongeveer 3,4 meter +NAP op het meest noordoostelijke deel van het plangebied tot 2,2 meter +NAP langs de zuidrand van het plangebied. Ook op het centrale, oostelijke deel van het plangebied loopt dit pakket komklei in de boringen 5 en 11 echter tot grote diepte door tot respectievelijk minimaal 2 en 2,3 meter +NAP.

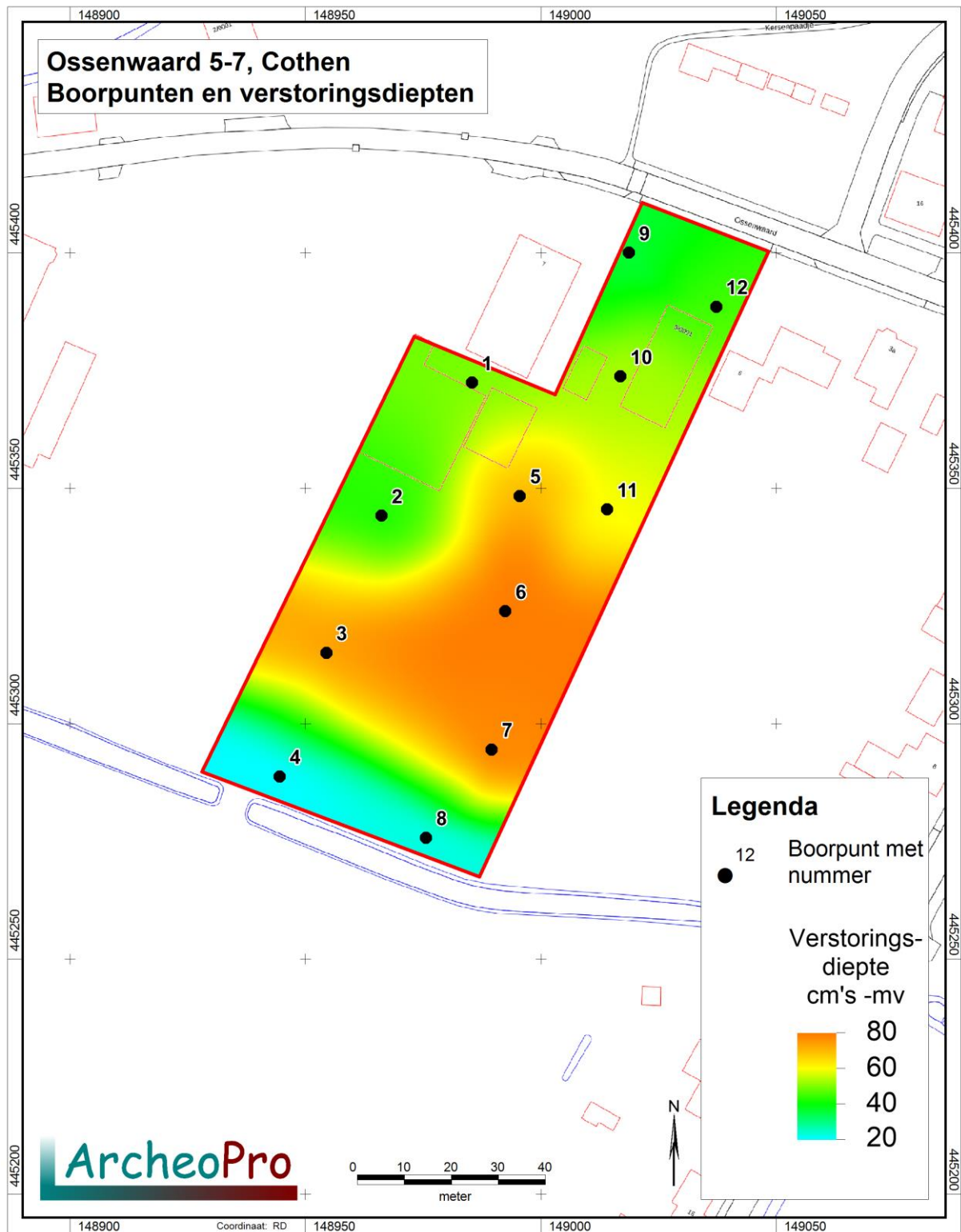
Figuur 21: Foto van de overgang van de basis van de komklei (links) naar de top van het matig grove zand (rechts).

In de boringen 2 en 6 is onder de toplaag van opgebracht zand een pakket sterk zandige klei aangetroffen van respectievelijk zestig en zeventig centimeter dikte. Het lijkt hier te gaan om een smalle band van oever-afzettingen die de zuidelijke helft van het plangebied van het noordwesten naar het zuidoosten doorsnijdt.

In geen van de boringen zijn in de gutskernen donkere lagen of vegetatie-horizonten aangetroffen die samen zouden kunnen hangen met bewoning in het (verre) verleden. Het onderin de boringen aangetroffen zand vormt waarschijnlijk beddingzand van de stroomgordel van Houten.

Figuur 22: Boorprofielen

Figuur 23: Boorpunten met verstoringsdiepten

4. Conclusies en aanbevelingen (VS07)

Het plangebied ligt in een zone waarin de stroomgordels van de Kromme Rijn, Werkhoven en Houten elkaar oversnijden. Voor het plangebied geldt een hoge archeologische verwachting voor archeologische resten uit het neolithicum tot en met de vroege middeleeuwen. Voor resten uit de late middeleeuwen tot en met de nieuwe tijd geldt op basis van het ontbreken van bebouwing op historische kaarten binnen of nabij het plangebied, een lage verwachting. Het plangebied is tot in de tweede helft van de twintigste eeuw in gebruik geweest als boomgaard en is sindsdien grotendeels bebouwd met bedrijfsgebouwen en voor het overige deel in gebruik genomen als opslagterrein.

In verband met een geplande bodemsanering is het noordelijke deel van het plangebied al onderzocht door middel van proefsleuvenonderzoek. Op basis van de resultaten hiervan is dit deel van het plangebied al vrijgegeven voor de voorgenomen ontwikkelingen. De bodem is hier niet alleen vervuild maar waarschijnlijk ook grotendeels verstoord ten gevolge van de bouw- en sloopectiviteiten die hier hebben plaatsgevonden.

Om het gespecificeerd archeologisch verwachtingsmodel te toetsen zijn binnen het plangebied twaalf boringen gezet. Op basis van de resultaten van het booronderzoek kunnen de onderzoeksvragen als volgt beantwoord worden:

-Hoe is de bodem opgebouwd binnen het plangebied?

Het overgrote deel van het plangebied bestaat uit een naar het zuiden toe dikker wordend pakket komklei dat direct op matig grof beddingzand ligt. Dit komkleigebied lijkt te worden doorsneden door een smalle band van oeverafzettingen van sterk zandige klei die van het noordwesten naar het zuidoosten over de zuidelijke helft van het plangebied loopt.

-In welke mate is de bodem verstoord?

Op drie van de twaalf boorpunten is nog de oorspronkelijke bouwvoor aangetroffen van ongeveer dertig centimeter dikte. Op de overige negen boorpunten is deze verloren gegaan en bestaat de top laag daarentegen uit een pakket opgebracht zand. De dikte hiervan loopt uiteen van dertig centimeter tot bijna een meter. Gemiddeld bedraagt de dikte van de al dan niet opgebrachte top laag, zestig centimeter.

-Kunnen binnen het plangebied nog behoudenswaardige archeologische resten aanwezig zijn? Zo ja, in welke zones en op welke diepten is dit het geval?

Het ontbreken van vuile lagen, vegetatie-horizonten en archeologische indicatoren in de boringen, maakt de kans klein dat binnen het plangebied resten van bewoning aanwezig zijn. Deze hoeven in elk geval niet verwacht te worden in de op het overgrote deel van het plangebied aangetroffen komklei. Evenmin hoeven deze verwacht te worden in het beddingzand dat onderin de boringen is aangetroffen. Het milieu waarin dit is afgezet was ongeschikt voor bewoning. De enige voor bewoning in het verre verleden geschikte zone binnen het plangebied lijkt te worden gevormd door de smalle zone met oeverafzettingen die het zuidelijke deel van het plangebied van het noordwesten naar het zuidoosten doorsnijdt. Ook hier zijn echter geen vuile lagen of archeologische indicatoren aangetroffen die op de aanwezigheid van resten van bewoning zouden kunnen wijzen.

4.1. Selectieadvies

Gezien het bovenstaande geven de resultaten van het onderzoek geen aanleiding tot het adviseren van archeologisch vervolgonderzoek. In alle gevallen blijft onverminderd van kracht dat indien bij toekomstig graafwerk archeologische vondsten worden gedaan of archeologische grondsporen worden aangetroffen, deze direct gemeld dienen te worden bij de minister conform de Erfgoedwet 2016, artikel 5.10 & 5.11.

5. Literatuur en bronnen

Bronnen

Grote historische Provincie Atlas van Nederland; deel 1 West-Nederland 1838-1857 1:50.000. Topografische dienst Wolters Noordhoff Groningen 1990

Grote topografische atlas van Nederland 1:50.000 Deel 1 West-Nederland. Topografische dienst. Wolters Noordhoff Groningen 1997

Kadaster Topografische Dienst, Top25Raster, Top10Vector, GBKN kaarten, Emmen 2008

Luchtfoto, <http://maps.google.nl>

Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed, IKAW 3.0 (Indicatieve kaart Archeologische Waarden), Amersfoort.

Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed, AMK (Archeologische monumentenkaart), Amersfoort.

Rijkswaterstaat, Servicedesk Data, AHN (Actueel Hoogtebestand Nederland), Delft.

Stichting voor Bodemkartering, Bodemkaart van Nederland 1:50.000. Wageningen, 1968.

Stichting voor Bodemkartering: Geomorfologische kaart van Nederland 1:50.000, Staring Centrum, Wageningen, 1989

Stichting voor Bodemkartering, Geologische kaart van Nederland 1:50.000. Wageningen, 1968.

Tranchot en v. Muffling, Kartenaufnahme der Rheinlande 1803-1820

Twaalf provinciën 2007. Atlas van topografische kaarten. Nederland 1955-1965. Uitgeverij twaalf provinciën. Landsmeer.

Digitale bronnen

Ruimtelijke plannen

<http://www.ruimtelijkeplannen.nl>

Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed - Archis III

<http://archis.cultureelerfgoed.nl>

Literatuur

Blijdenstein, R., Tastbare Tijd, Cultuurhistorische atlas van de provincie Utrecht, Utrecht, 2005

Cate, J. A. M. ten. A. F. van Holst, H. Kleijer en J. Stolp, 1995. Handleiding bodemgeografisch onderzoek; richtlijnen en voorschriften. Deel A: Bodem. Wageningen, DLO-Staring Centrum. Technisch Document 19A.

Cohen, K.M. & E. Stouthamer, 2012. Beknopte toelichting bij het digitaal basisbestand paleogeografie van de Rijn-Maas Delta, Utrecht, 2012.

Es. Van W.A., Sarfatij, H. & P.J. Woltering (red.) 1988. Archeologie in Nederland; De rijkdom van het bodemarchief. Rijksdienst voor het Oudheidkundig Bodemonderzoek. Amersfoort.

Kuiper, M. 2006/2007. Atlas van topografische kaarten Nederland, 1955-1965. Uitgeverij 12 Provinciën, Landsmeer.

Leidraad inventariserend veldonderzoek; Deel: karterend booronderzoek (SIKB, 2006)

6. Bijlages

Bijlage 1: Verklarende woordenlijst

Verklarende woordenlijst	
AHN	Actueel Hoogtebestand Nederland
AMK	Archeologische Monumentenkaart
ASB	Archeologische Standaard Boorbeschrijving
Archis	Archeologisch Informatie Systeem
BP	Before Present (present=1950)
GIS	Geografische Informatie Systemen
GPS	Global Positioning System
IKAW	Indicatieve Kaart van Archeologische Waarden
IVO	Inventariserend VeldOnderzoek
KLIC	Kabels en Leidingen Informatie Centrum
KNA	Kwaliteitsnorm Nederlandse Archeologie
-mv	Onder maaiveld
NAP	Normaal Amsterdams Peil
PVA	Plan van Aanpak
PVE	Programma van Eisen
RCE	Rijksdienst voor Cultureel Erfgoed
SBB	Standaard Boor Beschrijvingsmethode
SIKB	Stichting Infrastructuur Kwaliteitsborging Bodembeheer

Bijlage 2: Archeologische tijdschaal

Periode	Datering	
Midden- en Laat Paleolithicum (oude steentijd)	250.000	- 9000
Mesolithicum (midden steentijd)	9000	- 4500
Neolithicum (nieuwe steentijd)	4500	- 2000
Bronstijd	2000	- 800
IJzertijd	800	- 12 v. chr.
Romeinse tijd	12 v chr.	- 500 n. chr.
Vroege middeleeuwen	500	- 1000
Volle middeleeuwen	1000	- 1250
Late middeleeuwen	1250	- 1500
Nieuwe tijd	1500	- heden

Bijlage 3: Overzicht vondstlocaties

Zaak nr:	Coördinaat	Periode	Vondsten	Complexen
2012933100	149850/445050	Middeleeuwen	Keramiek	Onbekend
2046176100	149891/445094	Nieuwe Tijd	Keramiek	Onbekend
2124073100	149030/445655	Middeleeuwen	Keramiek	Bewoning
2124081100	148620/445550	Romeinse tijd, Middeleeuwen, Nieuwe Tijd	Bot, keramiek	Grafveld, onbekend
2204944100	149660/445680	Neolithicum, Bronstijd, IJzertijd, Romeinse tijd, Middeleeuwen, Nieuwe Tijd	Bot	Bewoning
2290894100	149300/445455	Romeinse tijd, Middeleeuwen, Nieuwe Tijd	Gebruiksmateriaal, keramiek	Agrarisch, onbekend
2290894100	149270/445476	Middeleeuwen, Nieuwe Tijd	Bot, gebruiksmateriaal, keramiek, metaal, onbekend	Agrarisch, onbekend
2372914100	149273/445410	Paleolithicum, Mesolithicum, Neolithicum, Bronstijd, IJzertijd, Romeinse tijd, Middeleeuwen, Nieuwe Tijd, Onbekend	Bot, bouw materiaal, gebruiksmateriaal, keramiek, metaal, onbekend	Geen
2374194100	149605/445334	Middeleeuwen, Nieuwe Tijd	Keramiek	Geen
2422801100	149100/445855	IJzertijd, Romeinse tijd	Bot, gebruiksmateriaal	Onbekend
2427021100	149621/445331	Middeleeuwen	Keramiek	Geen
2427021100	149621/445331		Geen	Geen
2693415100	149180/445000	Romeinse tijd	Keramiek	Bewoning
2693423100	149180/445000	Nieuwe Tijd	Keramiek	Onbekend
2718922100	148350/444950	IJzertijd, Romeinse tijd, Middeleeuwen	Keramiek, metaal, onbekend	Bewoning, onbekend

2719279100	148100/445000	IJzertijd, Romeinse tijd, Middeleeuwen	Bot, bouw materiaal, keramiek, onbekend	Bewoning
2719749100	149090/445140	IJzertijd, Romeinse tijd	Bot, keramiek	Bewoning
2719798100	149540/444660	Middeleeuwen	Keramiek	Onbekend
2747378100	149270/444690	Romeinse tijd, Middeleeuwen	Keramiek	Bewoning, onbekend
2747507100	149350/444670	Middeleeuwen	Keramiek	Onbekend
2748130100	148060/445310	Romeinse tijd, Middeleeuwen	Keramiek	Onbekend
2748139100	148910/444830	Romeinse tijd, Middeleeuwen	Keramiek	Onbekend
2748236100	148900/446060	Middeleeuwen	Keramiek	Onbekend
2750544100	149110/445110	Romeinse tijd	Keramiek	Bewoning
2750552100	149110/445110	Middeleeuwen	Keramiek	Onbekend
2753185100	148140/445000	IJzertijd, Romeinse tijd	Gebruiksmateriaal, keramiek	Onbekend
2814161100	148100/445000	IJzertijd, Romeinse tijd	Gebruiksmateriaal, metaal	Onbekend
2843410100	149580/444600	Paleolithicum, Mesolithicum, Neolithicum, Bronstijd, IJzertijd, Romeinse tijd, Middeleeuwen, Nieuwe Tijd	Gebruiksmateriaal, keramiek, metaal, onbekend	Bewoning
2844042100	149500/444650	Romeinse tijd, Middeleeuwen	Keramiek, onbekend	Bewoning
2844448100	148900/445600	Middeleeuwen	Bot, keramiek, metaal	Bewoning, grafveld
2844586100	148200/445040	Romeinse tijd	Keramiek	Geen
2844659100	149560/445300	Romeinse tijd, Middeleeuwen, Nieuwe Tijd	Keramiek	Geen
2844667100	149500/444650	Romeinse tijd, Middeleeuwen	Keramiek	Bewoning

2844683100	149500/444650	Romeinse tijd, Middeleeuwen, Nieuwe Tijd	Keramiek, metaal	Bewoning
2889890100	149940/445410	Middeleeuwen	Keramiek	Onbekend
2953677100	149800/445600	Middeleeuwen	Keramiek	Onbekend
2954073100	149440/444500	Romeinse tijd, Middeleeuwen	Metaal	Onbekend
2960983100	149500/444650	Romeinse tijd, Middeleeuwen, Nieuwe Tijd	Keramiek, metaal	Onbekend
3060458100	149050/444830	Romeinse tijd	Metaal	Bewoning
3061016100	149200/444600	Paleolithicum, Mesolithicum, Neolithicum, Bronstijd, IJzertijd, Romeinse tijd, Middeleeuwen, Nieuwe Tijd	Gebruiksmateriaal, metaal	Onbekend
3061113100	149170/445440	Middeleeuwen	Bouw materiaal	Onbekend
3061584100	148450/446160	Middeleeuwen	Gebruiksmateriaal, metaal	Scheepvaart, onbekend
3062418100	149171/445441	Middeleeuwen	Bouw materiaal	Onbekend
3075516100	148550/445520	Romeinse tijd, Middeleeuwen	Keramiek	Onbekend
3075532100	148560/444440	Romeinse tijd, Middeleeuwen	Keramiek	Onbekend
3075679100	149180/444700	IJzertijd, Romeinse tijd, Middeleeuwen	Bot, gebruiksmateriaal, keramiek	Bewoning
3076034100	148510/445890	Middeleeuwen	Keramiek	Onbekend
3081867100	148270/445720	Romeinse tijd, Middeleeuwen	Keramiek	Onbekend
3082125100	149670/445280	Middeleeuwen, Nieuwe Tijd	Keramiek	Onbekend
3082888100	149110/445110	Neolithicum, Bronstijd, IJzertijd, Romeinse tijd, Middeleeuwen, Nieuwe Tijd	Keramiek	Onbekend
3110718100	149500/445300	Middeleeuwen	Keramiek	Bewoning

3110734100	149950/445400	Romeinse tijd, Middeleeuwen, Nieuwe Tijd	Keramiek	Geen
3179261100	148150/444950	Romeinse tijd	Keramiek	Bewoning
3186721100	149350/444670	Romeinse tijd	Keramiek	Bewoning
3186802100	149670/445900	Romeinse tijd, Middeleeuwen, Nieuwe Tijd	Keramiek	Bewoning
3188188100	149375/444650	Bronstijd, IJzertijd, Romeinse tijd, Middeleeuwen	Keramiek, metaal	Onbekend
3188536100	149500/444650	Paleolithicum, Mesolithicum, Neolithicum, Bronstijd, IJzertijd, Romeinse tijd, Middeleeuwen, Nieuwe Tijd	Gebruiksmateriaal, keramiek, metaal, onbekend	Onbekend
3188585100	149540/444660	IJzertijd, Romeinse tijd, Middeleeuwen	Bot, keramiek, onbekend	Bewoning
3192918100	149200/445750	Paleolithicum, Mesolithicum, Neolithicum, Bronstijd, IJzertijd, Romeinse tijd, Middeleeuwen, Nieuwe Tijd	Bot, keramiek	Onbekend
3192950100	148100/445000	IJzertijd, Romeinse tijd	Keramiek	Onbekend
3197657100	148400/446100	Middeleeuwen	Metaal	Onbekend
3202289100	149531/444631	Romeinse tijd, Middeleeuwen	Gebruiksmateriaal	Onbekend
3203811100	149474/445749	Middeleeuwen	Keramiek	Onbekend
3214317100	149900/445440	Middeleeuwen, Nieuwe Tijd	Keramiek	Bewoning
3217558100	149521/444731	IJzertijd, Romeinse tijd	Gebruiksmateriaal, keramiek, metaal	Bewoning
3217752100	149171/444429	Romeinse tijd, Middeleeuwen	Metaal	Onbekend
3253392100	149182/445102	IJzertijd, Romeinse tijd	Gebruiksmateriaal,	Bewoning

			keramiek, metaal	
3254089100	148116/445009	Romeinse tijd	Keramiek	Onbekend
3254501100	149874/445709	Middeleeuwen	Keramiek	Bewoning
4650407100	149600/444650	IJzertijd, Romeinse tijd, Middeleeuwen	Keramiek	Geen
4650480100	148100/444950	IJzertijd, Romeinse tijd, Middeleeuwen	Gebruiksmateriaal, keramiek	Geen
4651955100	148100/444950	IJzertijd, Romeinse tijd	Gebruiksmateriaal, keramiek	Geen
4651971100	149600/444650	IJzertijd, Romeinse tijd, Middeleeuwen, Nieuwe Tijd	Keramiek	Geen
4661212100	148061/444983	IJzertijd, Romeinse tijd, Middeleeuwen, Nieuwe Tijd	Bot, keramiek	Geen
4661326100	149537/444677	IJzertijd, Romeinse tijd, Middeleeuwen, Nieuwe Tijd	Keramiek	Geen
4661334100	149510/444611	Romeinse tijd, Middeleeuwen, Nieuwe Tijd	Keramiek	Geen
4857809100	149368/444780	Romeinse tijd	Metaal	Geen
4893027100	149043/445393	Middeleeuwen, Nieuwe Tijd, Onbekend	Bot, bouw materiaal, keramiek	Geen
5103829100	149427/444752	IJzertijd, Romeinse tijd, Middeleeuwen, Nieuwe Tijd	Bouw materiaal, keramiek	Geen

Bijlage 4: Overzicht archeologische monumenten

AMK nr:	Coördinaat	Periode	Complex
328	149907.7/445452.2	Middeleeuwen, Nieuwe Tijd	Nederzetting, onbepaald, Nederzetting, onbepaald
3526	149128.7/445091.2	IJzertijd, Romeinse tijd, Middeleeuwen	Nederzetting, onbepaald, Nederzetting, onbepaald
3528	149310.6/444664.5	IJzertijd, Romeinse tijd, Middeleeuwen	Nederzetting, onbepaald
3530	148128.7/444970.7	IJzertijd, Romeinse tijd, Middeleeuwen	Nederzetting, onbepaald, Nederzetting, onbepaald, Nederzetting, onbepaald
12148	149913.5/445505.6	Middeleeuwen, Nieuwe Tijd	Nederzetting, onbepaald, Nederzetting, onbepaald

Bijlage 5: Overzicht archeologische onderzoeksmeldingen

Zaak nr:	Coördinaat	Onderzoek	Periode	Vondsten	Complexen
2012933100	149730.8/444994 Oppervlak: 9.14363 ha.	Booronderzoek	Middeleeuwen	Keramiek	Onbekend
2012941100	149270.9/445478.7 Oppervlak: 3.79375 ha.	Booronderzoek	Onbekend	Geen	Geen
2043340100	149512.5/449895.8 Oppervlak:	Bureauonderzoek	Neolithicum, bronstijd, ijzertijd, romeinse tijd, middeleeuwen,	Bouwmateriaal, keramiek	Bewoning, onbekend

	28842.66 ha.		nieuwe tijd		
2046176100	149730/445049.8 Oppervlak: 5.62081 ha.	Proefsleuven	Nieuwe Tijd	Keramiek	Onbekend
2067325100	149675.4/445891.5 Oppervlak: 4.73025 ha.	Booronderzoek	Onbekend	Geen	Geen
2120955100	149510.2/444591.8 Oppervlak: 7.26023 ha.	Bureauonderzoek	Onbekend	Geen	Geen
2120963100	149503.1/444591.8 Oppervlak: 7.44816 ha.	Booronderzoek	Onbekend	Geen	Geen
2124081100	149014.6/445584.6 Oppervlak: 11.4366 ha.	Booronderzoek	Romeinse tijd, middeleeuwen, nieuwe tijd	Bot, keramiek	Grafveld, onbekend
2129371100	149762.1/445586 Oppervlak: 0.385518 ha.	Booronderzoek	Onbekend	Geen	Geen
2143708100	149920.2/445765.8 Oppervlak: 2.01047 ha.	Booronderzoek	Onbekend	Geen	Geen
2172341100	148597.3/444355.4 Oppervlak: 2.49506 ha.	Booronderzoek	Onbekend	Geen	Geen
2204385100	148870.1/444471.1 Oppervlak: 1.03782 ha.	Booronderzoek	Onbekend	Geen	Geen
2204944100	149665.9/445687.8	Booronderzoek	Neolithicum, bronstijd, ijzertijd,	Bot	Bewoning

	Oppervlak: 0.129529 ha.		romeinse tijd, middeleeuwen, nieuwe tijd		
2223793100	148608.3/444350.6 Oppervlak: 4.65107 ha.	Begeleiding	Onbekend	Geen	Geen
2226936100	148711.9/445477.8 Oppervlak: 0.695998 ha.	Begeleiding	Onbekend	Geen	Geen
2253211100	149223.3/445183.5 Oppervlak: 0.126659 ha.	Booronderzoek	Onbekend	Geen	Geen
2253747100	149240.9/445473.6 Oppervlak: 3.83568 ha.	Booronderzoek	Onbekend	Geen	Geen
2289509100	149297.2/445228.1 Oppervlak: 0.146216 ha.	Booronderzoek	Onbekend	Geen	Geen
2290894100	149241.3/445473.9 Oppervlak: 3.94362 ha.	Proefsleuven	Romeinse tijd, middeleeuwen, nieuwe tijd	Bot, gebruiksmateriaal, keramiek, metaal, onbekend	Agrarisch, onbekend
2292481100	149573.9/445699.9 Oppervlak: 0.229846 ha.	Booronderzoek	Onbekend	Geen	Geen
2311994100	149074.4/445382.9 Oppervlak: 0.028412 ha.	Booronderzoek	Onbekend	Geen	Geen
2329993100	150037.8/444645.6 Oppervlak: 2.36137 ha.	Booronderzoek	Onbekend	Geen	Geen

2334958100	149189.5/445232.1 Oppervlak: 0.492749 ha.	Booronderzoek	Onbekend	Geen	Geen
2341794100	148502/445273.2 Oppervlak: 1.5325 ha.	Booronderzoek	Onbekend	Geen	Geen
2372914100	149272.7/445418.7 Oppervlak: 0.35205 ha.	Begeleiding	Paleolithicum, mesolithicum, neolithicum, bronstijd, ijzertijd, romeinse tijd, middeleeuwen, nieuwe tijd, onbekend	Bot, bouw materiaal, gebruiksmateriaal, keramiek, metaal, onbekend	Geen
2374194100	149603.7/445326.5 Oppervlak: 0.253275 ha.	Booronderzoek	Middeleeuwen, nieuwe tijd	Keramiek	Geen
2384384100	149575.2/445742 Oppervlak: 0.398607 ha.	Booronderzoek	Onbekend	Geen	Geen
2422801100	149099.7/445854 Oppervlak: 0.770447 ha.	Booronderzoek	IJzertijd, romeinse tijd	Bot, gebruiksmateriaal	Onbekend
2427021100	149603.3/445327.9 Oppervlak: 0.270512 ha.	Proefsleuven	Middeleeuwen	Keramiek	Geen
3994243100	149095.5/445344.3 Oppervlak: 0.104379 ha.	Bureauonderzoek	Onbekend	Geen	Geen
3999258100	149095.5/445344.3 Oppervlak: 0.104379 ha.	Booronderzoek	Onbekend	Geen	Geen
4010409100	149271.2/445318.5	Booronderzoek	Onbekend	Geen	Geen

	Oppervlak: 0.050507 ha.				
4016558100	149239.4/446087.9 Oppervlak: 1.30635 ha.	Booronderzoek	Onbekend	Geen	Geen
4026326100	147699.6/445779.9 Oppervlak: 0.803644 ha.	Bureauonderzoek	Onbekend	Geen	Geen
4026334100	147699.6/445779.9 Oppervlak: 0.803644 ha.	Booronderzoek	Onbekend	Geen	Geen
4658013100	149397.5/444700.3 Oppervlak: 10.8107 ha.	Bureauonderzoek	Onbekend	Geen	Geen
4720529100	149442.9/445943.5 Oppervlak: 4.19059 ha.	Bureauonderzoek	Onbekend	Geen	Geen
4886791100	149030.1/445391.2 Oppervlak: 0.276688 ha.	Bureauonderzoek	Onbekend	Geen	Geen
4893027100	149030.1/445391.2 Oppervlak: 0.276688 ha.	Proefsleuven	Middeleeuwen, nieuwe tijd, onbekend	Bot, bouw materiaal, keramiek	Geen
5080193100	149837.6/444136.6 Oppervlak: 15.9882 ha.	Bureauonderzoek	Onbekend	Geen	Geen
5103829100	149392.4/444786.3 Oppervlak: 9.36822 ha.	Begeleiding	IJzertijd, romeinse tijd, middeleeuwen, nieuwe tijd	Bouw materiaal, keramiek	Geen

5121308100	149837.6/444136.6 Oppervlak: 15.9882 ha.	Begeleiding	Onbekend	Geen	Geen
5209412100	150738.1/446282.8 Oppervlak: 15.5607 ha.	Bureauonderzoek	Onbekend	Geen	Geen
5262232100	151505.2/447269.3 Oppervlak: 17.6718 ha.	Booronderzoek	Onbekend	Geen	Geen
5271101100	150157.3/444930.2 Oppervlak: 26.0643 ha.	Bureauonderzoek	Onbekend	Geen	Geen
5285229100	149559.4/445680.4 Oppervlak: 0.062221 ha.	Booronderzoek	Onbekend	Geen	Geen
5438684100	149559.4/445680.4 Oppervlak: 0.062221 ha.	Begeleiding	Onbekend	Geen	Geen
5440757100	149605.9/444559.6 Oppervlak: 3.33502 ha.	Proefsleuven	Onbekend	Geen	Geen
5461152100	148731.7/445343.5 Oppervlak: 1.8465 ha.	Bureauonderzoek	Onbekend	Geen	Geen
5464563100	148729.8/445400.2 Oppervlak: 0.074401 ha.	Booronderzoek	Onbekend	Geen	Geen

Bijlage 6: Boorbeschrijving

Algemene boorgegevens	
Soort boring	BAR
Projectnummer	23-077
Projectnaam	Ossenwaard 5-7, Cothen
Deelgebied	NVT
Organisatie	ArcheoPro
Archis meldingsnummer	5470362100
Coördinaatsysteem	RD2000
Coördinaatsysteemdatum	ETRS89
Locatiebepaling	GPS en meetlint
Referentievlak	NAP
Bepaling maaiveldhoogte	AHN – Waterpas
Boormethode	Guts en edelman
Boordiameter	3 cm en 15 cm
Opdrachtgever	Only BIM

Posities van de boringen (boorlocaties)			
Boornummer	XCO	YCO	Meters t.o.v. NAP
1	148985.3	445372.4	4.13
2	148966.1	445344.2	4.17
3	148954.4	445315.1	3.98
4	148944.5	445288.8	3.96
5	148995.5	445348.4	4.12
6	148992.4	445323.9	4.56
7	148989.5	445294.5	3.97
8	148975.6	445275.8	3.82

9	149018.6	445400.0	4.30
10	149016.9	445373.8	4.18
11	149014.0	445345.5	4.03
12	149037.2	445388.6	4.14

Boorbeschrijving volgens ASB 5.2

Boor Nr.	LDO	Lithologie						Kleur				Overige kenmerken							AIS
		GD	BK	BS	BZ	BV	BH	HK	TK	IK	VLK	CO	PLH	VS	SST	BHN	BI	GI	
1	30	Z						GE									OPG		
	94	K			1			GR	BR	LI								KOM	
	125	Zmgr						GR										BED	
2	43	Z						GE									OPG		
	106	K			3			GR			OR							OEV	
	135	Zmgr						GR										BED	
3	72	Z						GE									OPG		
	105	K			1			GR	BR	LI								KOM	
	140	Zmgr						GR										BED	
4	23	K			2			BR	GR	DO							BOV		
	125	K			1			GR	BR	LI								KOM	
	150	Zmgr						GR										BED	
5	70	Z						GE									OPG		
	83	K				1		GR	BR	LI	BR		1					KOM	
	200	K			1			GR	BR	LI								KOM	
6	98	Z						GE									OPG		
	107	K				1		GR	BR	LI	BR		1					KOM	
	167	K			1			GR	BR	LI								KOM	
7	200	Zmgr						GR										BED	
	76	Z						GE									OPG		
	145	K			3			GR			OR							OEV	
8	170	Zmgr						GR										BED	
	27	K			2			BR	GR	DO							BOV		
	172	K			1			GR	BR	LI								KOM	
9	200	Zmgr						GR										BED	
	35	Z						GE									OPG		
	75	K			1			GR	BR	LI								KOM	
	100	Zmgr						GR										BED	

10	53	Z					GE										OPG		
	115	K			1		GR	BR	LI									KOM	
	150	Zmgr					GR											BED	
11	30	Z					GE										OPG		
	60	K			2		BR	GR	DO								BOV		
	162	K			1		GR	BR	LI									KOM	
	200	Zmgr					GR											BED	
12	43	Z					GE										OPG		
	69	K			1		GR	BR	LI									KOM	
	100	Zmgr					GR											BED	

Betekenis van de afkortingen:

LDO – Onderzijde boortraject in cm -mv

Lithologie:

GD – Onverharde sedimenten: G = grind, K = klei, L = leem, V = veen, Z = zand, P = puin

Korrelgrootte: uf = uiterst fijn, zf = zeer fijn, mf = matig fijn, mgr = matig grof, gr = zeer grof, ug = uiterst grof

Bijmengsels: BK = bijmengsel klei, BS = bijmengsel silt, BZ = bijmengsel zand, BG = bijmengsel grind, BH = bijmengsel humus. Betekenis toegevoegde cijfers: 1 = zwak, 2 = matig, 3 = sterk en 4 = uiterst.

Kleur:

HK = hoofdkleur, BL = blauw, BR = bruin, GE = geel, GN = groen, GR = grijs, OL = olijf, OR = oranje, PA = paars, RO = rood, RZ = roze, WI = wit, ZW = zwart.

TK = Tweede kleur (kleurafkortingen als boven).

IK = Intensiteit kleur: LI = licht en DO = donker

VLK = Vlekken (V): 2e en 3e letter is kleurafkorting als boven, 1 = weinig, 2 = matig, 3 = veel

Overige kenmerken:

SO = Sortering: 1 = slecht, 2 = matig, 3 = goed, 4 = zeer goed

CO = Consistentie (C): ZSL=zeer slap, SLA=slap, MSL=matig slap, MST=matig stevig, STV=stevig

PLH = plantenresten (PL): PL0 = geen, PL1 = spoor, PL2 = weinig, PL3 = veel

NVS = nieuwvormingen: MNC = mangaanconcreties, ROV = roestvlekken, FEC = ijzerconcreties, FFV = fosfaatvlekken

TL = trends in de laag; FUA = naar boven toe fijner, TOH = aan de top humeus, TOK = top kleiig
SST = Sedimentaire structuren; STKL = kleilagen, STLL = leemlagen, FLA = fijn gelaagd
LG = laaggrens; BSE = basis scherp, BGE = basis geleidelijk, BDI = basis diffuus
BHN = Bodemhorizont; BHA = A-horizont, BHAA = esdek, BHB = B-horizont, BHBs = B-horizont met sesquioxiden, BHBt = B-horizont met lutuminspoeling, BHC = C-horizont, BHCg = C-horizont met gleykenmerken, BHCr = gereduceerde C-horizont
BI = Bodemkundige interpretaties; BOV = bouwvoor, XX = recent verstoord, XM = verveend, VEG = veengrond, OPG = opgebracht, SLO = slootvulling, PD = plaggendek, AD = antropogeen dek, MPG = moderpodzol, BO = begraven oud oppervlak, CL = cultuurlaag
GI = Geologische interpretaties; KOM = komafzetting, BED = beddingafzetting, OEV = oevertafzetting
AIS = Archeologische indicatoren; BST = baksteen, SKO = steenkool, HKF = houtskool fijn verdeeld, AWF = aardewerkfragmenten, PUI = puin, SIN = sintels, ASF = asfaltbeton, MXX = metaal, SVU = vuursteenfragmenten, GLS = glas, SLA = slakken/sintels, VKL = verbrande klei/leem, SXX = Natuursteen, PLC = plastic, OXBO = onverbrand bot